

FORENINGENE NORDENS FORBUND
NORDEN - YHDISTYSSEN LIITTO
SAMBAND NORRÄNU FELANGANNA

Årsmelding 2002

Foreningene Nordens Forbund
(FNF)

INNHOLD:

1.	FORORD	3
2.	HVA ER FORENINGENE NORDENS FORBUND?	4
3.	SAMMENFATNING AV FORBUNDETS ARBEID.....	4
4.	DET NORDISKE SAMARBEIDETS UTVIKLING I 2002	5
5.	FNF'S ORGANISASJON OG STYRINGSORGANER	7
5.1.	FNF's framtidige organisering	8
5.2.	Forbundets økonomi.....	8
6.	FNF'S HANDLINGSPROGRAM FOR 2003-2005	9
7.	PROSJEKTVIRKSOMHETEN	9
7.1.	Ungdomsutvekslingene	10
	Nordjobb.....	10
	Nordpraktik	11
7.2.	Den nordiske bibliotekveckan – “Kura Skymning”	12
7.3.	Röstere från Norden	13
7.4.	Nordisk gjestebud.....	14
7.5.	Kurs i Nordisk samarbeid.....	14
7.6.	Nordiske Informasjonskontor.....	14
7.7.	Orkester Norden	15
8.	FÖRENINGARNA NORDENS UNGDOMSFÖRBUND (FNUF).....	16
9.	VENNSKAPSKOMMUNESAMARBEIDET	17
10.	SKOLESAMARBEIDET	18
10.1.	Nordskol	18
10.2.	Nordplus - mini	19
10.4.	Brevvekslingsprosjektet vennskapsklasser	20
11.	KONTAKT MED SAMARBEIDSPARTNERE I NÄROMRÅDENE	20
12.	AKTIVITETER I FORBINDELSE MED NORDISK RÅDS 50-ÅRS JUBILEUM	21
13.	ANNEN VIRKSOMHET	21
13.1.	Nordisk språkforståelse	21
13.2.	Konferanse om det grenseregionale samarbeidet i Norden.....	22
13.3.	Hallo Norden og Norden i Fokus	22
13.4.	Øvrig kontaktvirksomhet.....	22
14.	VEDLEGG	23
14.1.	Handlingsprogram for foreningene Nordens Forbund 2003-2005.....	23
14.2.	Uttalelse om språksam arbeidet i Norden	26
14.3.	Pressemelding om bankundersøkelsen 8.1.2002 Nordiske banker til liten nytte for privatkundene	27
14.4.	Uttalelse til Samarbeidsministrene om banktjenestene i Norden Betalingsformidlingstjenester i Norden	28
14.5.	Uttalelse til Samarbeidsministrene om Nordboers rettigheter	29
14.6.	Uttalelse til medlemsforslag A 1289/kultur om ”Information om unges muligheter for uddannelse i hele Norden, herunder muligheden for et ”nordisk uddannelsesår”	30
16.	HJEMMESIDER	31
	FNF/Foreningene	31
	Prosjektene	31

1. FORORD

Årsmeldingen for arbeidsåret 2002 viser at Norden-foreningene gjennom Foreningene Nordens Forbund har ytterligere øket sitt samarbeid. Det gjelder utvekslingsprosjektene, men også på andre områder har virksomheten blitt styrket og funnet nye former. Det gjelder ikke minst gjennom biblioteksprosjektet "Skumringstimen", der et samarbeid med Nordisk Råd om en bred profilering av Nordisk Råds priser, litteraturprisen, musikkprisen og miljøprisen bidro til markeringen av Nordisk Råds 50-års jubileum i 2002.

Under arbeidsåret har Nordisk Ministerråd tatt opp arbeidet oppfølging av rapporten om Nordboernes rettigheter, og dette arbeidet har vært støttet av Norden-foreningene og FNF.

Av saker som Forbundet og Norden-foreningene har kunnet prege den nordiske diskusjonen nevnes i årsmeldingen bla. bankavgiftene og felles regler for iverksettingen av Schengen-avtalens bestemmelser om medisiner under reise mellom de nordiske land. Også når det gjelder det nordiske språksamarbeidet har Forbundet og foreningene vært aktive og lagt fram forslag til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Forbundets initiativ til større åpenhet og innsyn i det nordiske samarbeidet, og forslaget om å bringe offentlighetsreglene for Ministerrådet i samsvar med de nasjonale offentlighetsreglene, ledet til at Ministerrådet tok saken opp til behandling, uten at det under året kom noen resultater på dette området.

Forbundet og foreningene deltok aktivt i markeringen av Nordisk Råds 50-års jubileum.

Samarbeidet mellom foreningene har blitt styrket under arbeidsåret, og gjennom Forbundet har foreningene under 2002 kunnet fortsette sitt omfattende samarbeid om prosjekter. Fortsatt er det nordiske bibliotekprosjektet "Skumringstime" det mest omfattende nordiske aktivitetsprogrammet som på ca 1500 steder samler 150 000 til 200 000 nordboere omkring felles interesse for nordisk litteratur og kultur.

Oslo/Helsingfors xx xx 2003
Foreningene Nordens Forbunds Presidium

Knud Enggaard

Knud Enggaard
Foreningen Norden
Danmark
ordfører

Riitta Prusti

Riitta Prusti
Pohjola-Norden
Finland
viseordfører

Hasse Svensson

Hasse Svensson
Foreningen Norden
Åland
viseordfører

Sigurlín Sveinbjarnardóttir

Sigurlín Sveinbjarnardóttir
Foreningen Norden
Island

Birgit Kruse

Birgit Kruse
Foreningen Norden
Færøyene

Grete Øverlier

Grete Øverlier
Foreningen Norden
Norge

Terje Tveito

Terje Tveito
Foreningene Nordens Forbund
Generalsekretær

2. HVA ER FORENINGENE NORDENS FORBUND?

Foreningene Nordens Forbund er et samarbeidsorgan for de nasjonale Norden-foreningene: Norden, Dansk forening for nordiskt samarbejd, Pohjola-Norden, Centralförbund i Finland för nordiskt samarbete, Norrøna Félagið i Føroyum, Foreningen Norden på Grønland, Norræna félagið á Íslandi, Norden, norsk forening for nordisk samarbeid, Norden, svensk förening för nordiskt samarbete og Föreningen Norden på Åland, samt Foreningene Nordens Ungdomsforbund (FNUF).

Forbundet samarbeider også med Eesti Põhjala Ühing (Foreningen Norden i Estland) og Biedrība Norden Latvija (Foreningen Norden i Latvia).

Forbundets hovedoppgave er å samordne de nasjonale foreningenes felles interesser i arbeidet med å styrke det folkelige nordiske samarbeidet på alle områder. Forbundets prinsippprogram bygger på de prioriteringer som Norden-foreningene har gjort for sitt nasjonale arbeid og presiserer nærmere innretningen og det ideologiske fundamentet som virksomheten hviler på.

Forbundets høyeste besluttende organ er Presidiet, som er sammensatt av ordførererne i de nasjonale foreningene.

Antall personmedlemmer i foreningene Norden

Foreningen Norden, Danmark	15.610
Pohjola-Norden	14.098
Foreningen Norden, Færøyene	215
Foreningen Norden, Island	2.606
Foreningen Norden, Norge	8.000
Foreningen Norden, Sverige	22 011
Foreningen Norden, Åland	328

Foreningene opererer med ulike kategorier medlemmer: enkeltmedlemmer, familiemedlemmer, ungdomsmedlemmer, og har en lang rekke støttemedlemmer, biblioteksmedlemmer, kommunemedlemmer, samt andre organisasjoner og bedrifter som medlemmer.

3. SAMMENFATNING AV FORBUNDETS ARBEID

Årsmeldingen for 2002 gir innledningsvis en kort gjennomgang av de viktigste utviklingstrekkene i det nordiske samarbeidet under arbeidsåret. Deretter gjennomgås Forbundets organisasjon og styringsorganer. Det gis en kort omtale av økonomien og arbeidet med Forbundets flerårige handlingsplan for 2003-2005. Hovedvekten legges på omtale av prosjektvirksomhetene og andre arbeidsområder Norden-foreningene samarbeider om gjennom Forbundet.

Forbundets arbeid har i 2002, slik det også har vært for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, vært preget av den vekt som nå har blitt lagt på styrkningen av Nordboernes Rettigheter og oppfølgingen av de forslag som ble lagt fram av Ministerrådets utredningsmann ambassadør Ole Norrbäck's sluttrapport (ANP 2002:719). Med bakgrunn i Ministerrådets rapport om "Öppet för världens vindar", Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds forslag om "Ny nordisk dagsorden", og Norden-foreningenes eget bidrag til utviklingen av det nordiske samarbeidet "Norden i tiden og verden", var det under 2002 mulig å skape ny interesse for de rettigheter borgerne i Norden skal ha når de med ulike motiv flytter mellom de nordiske land.

Forbundet og foreningene har bidratt til denne diskusjonen med praktiske erfaringer fra prosjektet "Hallo Norden" om hvordan borgerne opplever de nordiske rettighetene. Dessuten har Forbundet bl.a. reist kravet om et tettere samarbeid mellom regjeringene om gjennomføringen av Schengen-avtalens bestemmelser, og krav om større fokus på innvandrerne i Ministerrådets virksomhet.

Prosjektvirksomheten har i 2002, i likhet med tidligere år, vært preget av videreføringen av allerede igangsatte prosjekt. Det gjelder Nordjobb, Nordpraktik, Nordskol, Nordplus-mini og det nordiske biblioteksprosjektet "Skumringstimen", samt det nye prosjektet Nordisk Gjestebud, som ble gjennomført med et tyngdepunkt rundt Nordens Dag 23. mars. Nordjobb-prosjektet har under arbeidsåret, på bakgrunn av evalueringer fortatt av Norden-foreningene selv og av Nordisk Ministerråd, fått en ny organisasjon.

Samarbeidet med PR-foreningen for nordiske biblioteker om "Skumringstimen" har fortsatt og prosjektet ble gjennomført for sjette gang med stor oppslutning i Norden og Baltikum. Fortsatt er dette det nordiske prosjektet som samler flest deltakere på flest steder i Norden og de tre baltiske land, og utgjør nå en innarbeidet nordisk aktivitet ved de lokale bibliotekene. I tilknytning til dette prosjektet arrangerte FNF og foreningene på oppdrag av NORDBOK en presentasjonsturne av kandidatene til Nordisk Råds litteraturpris.

I forbindelse med markeringen av Nordisk Råds 50-års jubileum har dessuten FNF og foreningene utarbeidet et omfattende informasjonsmateriale om Rådets priser; litteraturprisen, musikkprisen og natur- og miljøprisen. Nordisk Råds jubileum ble spesielt markert av Forbundet og foreningene gjennom en rekke lokale arrangementer i regi av vennskapskommunene, gjennom konkurranser for deltakerne i Nordjobb og skoleutvekslingene og gjennom ulike arrangementer i regi av de nasjonale foreningene. Forbundet markerte dessuten jubileet med en spesialdesignet stemmeurne som ble overrakt Nordisk Råds President under jubileumssesjonen i Helsingfors.

Forbundet har fortsatt støttet Orkester Norden, som har etablert seg som et ettertraktet symfoniorkester på høyt internasjonalt musikalsk nivå, og som nå gis representasjonsoppgaver også i land utenfor Norden. I 2002 gjennomførte orkesteret en meget vellykket konsertturné til Kina etter invitasjon fra det kinesiske kulturministeriet, og orkesteret deltok under Nordisk Råds jubileumsarrangement i Helsingfors Opera under Rådets sesjon, samt at det på oppdrag av Nordisk Investeringsbank ga en konsert i Tallinn.

På grunn av sviktende deltakerinteresse måtte det tradisjonsrike kurset i nordisk samarbeid avlyses.

FNF gjennomførte i november en konferanse i Malmö i samarbeid med Svenska kommunförbundet og Nordisk Samarbeidskomité for regionalpolitikk (NERP) om den nordiske konvensjonen om grenseregionalt samarbeid, og behovet for å fornye denne konvensjonen.

Virksomheten ved de nordiske informasjonskontorene er styrket og kontakten med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er systematisert gjennom de avtalene kontorene har inngått med Rådets og Ministerrådets informasjonsenhett. En tilsvarende avtale om informasjonsinnsatser er inngått med Nordisk Kulturfond.

Foreningene Nordens Ungdomsforbund (FNUF) har videreført sitt arbeid og tilbyr nå attraktive nordiske aktiviteter som samler nordisk ungdom. FNUF markerer seg som en viktig møteplass for nordisk interesserte ungdommer.

Foreningene har fortsatt sitt samarbeid med Norden-foreningene i Estland og Latvia, samt Norden-foreningen som i 2000 ble dannet i Koltushi kommune i nærheten av St. Petersburg. Under året er også samarbeidet med Foreningen Norden i Litauen blitt forsterket.

4. DET NORDISKE SAMARBEIDETS UTVIKLING I 2002

I 2002 ble fokus igjen satt på det gjensidige samarbeidet mellom de nordiske land og selvstyrende områder. Etter initiativ under det finske ordførerskapet i Nordisk Ministerråd i 2001 ble de nordiske avtalene og nordboernes rettigheter når de med ulike motiv flytter mellom de nordiske land, gjenstand for en omfattende analyse og gjennomgang. Arbeidet ble ledet av ambassadør Ole Norrback etter oppdrag av Nordisk Ministerråd, og Forbundet og Norden-foreningene deltok aktivt i dette utredningsoppdraget, dels med innspill og informasjoner, og dels med erfarsmateriale fra prosjektet "Hallo Norden". Generalsekretær Larserik Häggman, Pohjola-Norden var sekretær ved utarbeidingen av rapporten og generalsekretær Terje Tveito inngikk som sakkyndig i den gruppen som bisto Ole Norrback ved hans utredningsoppdrag.

Sluttrapporten "Nordbornas rättigheter" (ANP 2002:719) som ble lagt fram for Ministerrådet i april 2002, og som var et klart tyngdepunkt i diskusjonene under Nordisk Råds jubileumssesjon i Helsingfors i oktober, gir en lang rekke konkrete eksempler på manglende oppfølging av tidligere inngått avtaler mellom de nordiske land, manglende kunnskaper om eksisterende avtaler blant de myndigheter som nasjonalt har ansvaret, og ikke minst at store befolkningsgrupper som nå lovlige bor i Norden ikke er omfattet av de rettighetene disse avtalene gir.

Sluttrapporten konstaterer også at når nå stadig flere nordboere, som en følge av det økende nordiske samarbeidet innen næringslivet, og i tråd med den europeiske integrasjonen og globaliseringen, kommer til å bo og arbeide i flere nordiske land, forventer disse at det ikke finnes unødige grensehindre, og at lovgivningen er mer likartet i de nordiske land.

Utredningen konstaterer dessuten at det nå kreves et effektivisert politisk samarbeid mellom de nordiske land om de nordiske avtalene skal fungere slik borgerne forventer det, og om forskjeller i den nasjonale lovgivningen skal reduseres.

Forbundet og foreningene har i sine uttalelser om nordboernes rettigheter pekt på at det nordiske samarbeidet må gis en bedre nasjonal politisk forankring og sikre sterkere samordning av nasjonal implementering av internasjonale avtaler og konvensjoner, og da særlig de beslutninger som tas i det europeiske samarbeidet.

I en utredning kunne Forbundet konstaterer at det nå er årlig ca 45 000 nordboere som bosetter seg et annet nordisk land, og at flyttingen mellom den nordiske land er firedoblet siden 1970-årene. De største flyttestrømmene går mellom Norge og Sverige. Det er ikke lenger tale om en mer langvarig utvandring til et annet nordisk land. Flytterne velger kortere opphold i forbindelse utdanning eller arbeid, og flytter gjerne tilbake til hjemlandet eller fortsetter til et annet nordisk land.

Ved inngangen til 2001 var det således i alt 260 000 nordiske statsborgere som bodde i et annet nordisk land, og knapt 764 000 statsborgere fra andre land var bosatt i Norden, av disse var 187 000 fra andre EU-land. Nordboernes rettigheter gjelder derfor de som årlig flytter innen Norden, de ca 260 000 som allerede bor i et annet nordiske land, samt de som tidligere har bodd i et annet nordisk land, og som har flyttet tilbake til hjemlandet. En kan derfor anta at nordboeres rettigheter på en eller annen måte berører over 1 mill nordboere ved at de bor eller har vært bosatt i et annet land enn der de har sitt statsborgerskap.

Forbundet har overfor Nordisk Råd og Nordisk Ministeråd fulgt opp utredningen om nordboernes rettigheter ved bl.a. å peke på behovet for større åpenhet og innsyn i de saker som behandles i de nordiske samarbeidorganene. Dette førte til at arbeidet med å bringe offentlighetsreglene for det nordiske samarbeidet bedre i samsvar med de nasjonale offentlighetsreglene for statsforvaltningen ble tatt opp i Ministerrådet.

Forbundet har også reist kravet om at det nordiske samarbeidet måtte omfatte alle som bor i Norden, og at innvandrere med lovlig opphold i de nordiske land må sikres rettigheter på linje med de nordiske statsborgerne. Nordisk Råd har fulgt dette opp i sine diskusjoner, men i Ministerrådets opplegg for oppfølging av Nordboernes rettigheter er dette foreløpig ikke kommet med.

I januar offentliggjorde Forbundet utfallet av en undersøkelsen av bankavgiftene som ble gjennomført i desember 2001, og kunne der konstatere at bankenes service ved overføringer mellom de nordiske land var dyr, tok lang tid og informasjonene til kundene var mangfull. Undersøkelsen vakte berettiget oppmerksomhet i hele Norden, og ble fulgt opp av den svenske Bankinspektionen som kom til samme konklusjoner, og av de nordiske samarbeidsministrene som gjennomførte en tilsvarende undersøkelse, også med samme resultat.

Både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd engasjerte seg i saken og de nordiske finansministrene og samarbeidsministrene lovet å finne løsninger på dette. Forbundet understreket samtidig at det var viktig at de nordiske land, samtidig og etter samme retningslinjer, fulgte opp EU-kommisjonens forordning om grenseoverskridende betalinger i euro slik at også betalinger i nordiske valutaer kunne skje etter samme regler og til samme pris.

Foreløpig er det bare Finland som euroland og Sverige ved nasjonal beslutning som har gjort dette. Derimot har Danmark, Norge og Island ikke fulgt EU-forordningen. Bankene har på sin side vist større forståelse for vanlige nordiske bankkunders interesser og behov, og har nå utviklet gunstigere betalingstjenester for sine egne kunder.

I forbindelse med gjennomføringen av Schengen-avtalen i de nordiske land reiste Forbundet kravet overfor regjeringene om bl.a. felles nordisk utforming av nasjonale regler om de reisendes muligheter for å medbringe nødvendige medisiner.

Forbundet har også engasjert seg i diskusjonen om den nordiske språkforståelsen og i en uttalelse i oktober ble det krevd at den nasjonale språkpolitikken og det nordiske samarbeidet om språkforståelsen i Norden måtte trekke i samme retning, og at de enkelte land må i sin nasjonale språkpolitikk og lovgivning på området inkludere også et nasjonalt ansvar for å styrke nordisk språkforståelse.

Forbundet mente også at en nå bør vurdere en ny og mere effektiv organisasjon for det nordiske språksamarbeidet. Det ble vist til at flyktning- og arbeidskraftinnvandringen til Norden har ført med seg at opp mot en million nordboere ikke har noe nordisk språk som morsmål, og dette stiller språkarbeidet og språkpolitikken overfor helt nye oppgaver.

Da Nordisk Råd skulle markere sitt 50-års jubileum ble det nordiske samarbeidet, kanskje sterkere enn på lenge, fokusert på borgernes rettigheter og vilkår. Forbundet har gjennom sine initiativer kunnet bidra til en større oppmerksomhet og konkretisering av samarbeidets praktiske betydning for innbyggerne i Norden.

Dette forplikter både Forbundet og foreningene til fortsatt innsats for det praktiske resultatene i det nordiske samarbeidet.

5. FNF'S ORGANISASJON OG STYRINGSORGANER

Presidiets medlemmer er lederne i de nasjonale Norden-foreningene og en representant for Foreningene Nordens Ungdomsforbund (FNUF). I 2002 har sammensetningen vært følgende:

Danmark	Knud Enggaard (leder)
Finland	Riitta Prusti (nestleder)
Færøyene	Birgir Kruse
Island	Sigurlín Sveinbjarnardóttir
Norge	Grete Øverlier
Sverige	Bengt Göransson
Åland	Hasse Svensson (nestleder)
FNUF	Antton Rönnholm (FNUF har vært representert av generalsekretæren Tapani Tulkki på Forbundets møter)

Presidiet har hatt 3 møter i løpet av året: i Reykjavik 14. april, i København 26. juni og i Helsingfors 28. oktober. Presidiet har behandlet i alt 44 saker.

Arbeidsutvalget har bestått av Knud Enggaard, Riitta Prusti og Hasse Svensson.

Direktørkollegiet består av direktørene/generalsekretærene i de nasjonale Norden-foreningene og en representant for FNUF, det ledes av FNFs generalsekretær og fungerer som saksforberedelsesorgan for Presidiet. I tillegg til generalsekretæren har kollegiet hatt følgende sammensetning i 2001:

Danmark	Peter Jon Larsen
Finland	Larserik Häggman
Island	Óðinn Albertsson
Færøyene	Høgni Djurhuus
Norge	Berit Griebenow
Sverige	Anders Ljunggren
Åland	Åsa Juslin
FNUF	Tapani Tulkki

Direktørkollegiet har hatt 5 møter i løpet av året: i Reykjavik 15. april, København 26. juni, Jakobstad 8. august, Helsingfors 29. oktober, og i Malmö 19. november. Direktørene har behandlet i alt 49 saker i 2002. I tillegg til dette har direktørene hatt telefonmøter.

Styringsgruppen for biblioteksuka har bestått av Edith Kjærsgaard, Danmark, Leila Lukander, Finland, Esther Sigurdardottir, Island, Ole Harald Flåten, Norge, Britta Nygård og Maj-Britt Immander, Sverige, Åsa Juslin, Åland. Fra PR-foreningen for nordiske bibliotekarar har Anne Marie Marstrand, Danmark, Päivi Jokitalo, Finland, Hólmkell Hreinson, Island, Live Gulsrød, Norge og Björn Lindwall, Sverige deltatt. Dessuten har Durita Joensen, Færøyene og Bolette Olsen, Grønland deltatt i planleggingen av prosjektet. Styringgruppen har hatt ett møte i Oslo 13.1., der også Larserik Häggman, Finland og Anders Ljunggren, Sverige deltok.

Skolegruppen har bestått av Edith Kjærsgaard, Danmark, Arja Kuosma, Finland, Høgni Djurhus, Færøyene, Maria Jónsdóttir, Island, Espen Stedje, Norge, Birgitta Engman, Sverige og Sigbritt Finne, Åland. Skolegruppen har hatt ett møte, 29. januar i København.

Arbeidsgruppen for Vennskapskommunesamarbeidet har bestått av Edith Kjærsgaard, Danmark, Martin Paulig, Finland, Høgni Djurhus, Færøyene, Esther Sigurðardóttir, Island, Solveig Ringnes Egner, Norge, Britta Nygård, Sverige og Åsa Juslin, Åland. Arbeidsgruppen har hatt ett møte 9. august i Jakobstad.

Under året ble det etablert en Redaktørgruppe for redaktørene for foreningenes medlemstidsskrifter. I denne deltar Torsten Hallberg, Sverige, Ole Oxholm, Danmark, Monica Evje, Norge og Merja Jalonens, Finland. Gruppen har hatt ett møte i Jakobstad 9. august. I dette møtet deltok også Larserik Häggman, Pohjola-Norden og Berit Griebenow, Foreningen Norden, Norge.

Det ble også etablert en arbeidsgruppe for felles medlemskort og felles medlemsfordeler med følgende medlemmer: Mari Taivainen, Finland, Virpi Jokinen, Island, Solveig Ringnes Egner, Norge, Yvonne Norrgård og Bettina Sundin Mäkälä, Sverige, Anne Berndts, Åland. Gruppen har hatt ett møte i Jakobstad 10. august.

Sekretariatet for Foreningene Nordens Forbund har vært ledet av:

Terje Tveito, generalsekretær, og Antra Prane, administrasjonssekretær til 28.5., da hun fikk permisjon. Som vikar har Ruta Balcuna vært ansatt fra 15.5.

Kontoradresse er Akersgata 67, 2 etg., Oslo.

Prosjektkoordinatorer:

Prosjektkoordinatorer for Nordjobb har vært Anders Bergström, Foreningen Norden, Sverige, for Nordpraktik: Klaus Elmo Petersen, Foreningen Norden, Danmark, for Biblioteksprosjektet: Leila Lukander, Pohjola – Norden, og for Nordskol og Nordplus mini: Birgitta Engman, Foreningen Norden, Sverige.

Regnskapsfører - revisorer

Arvid Uldal, Oslo er engasjert som bokfører for FNF på kontrakt. Emil Rønqvist, Norge, og Úlfur Sigurmundsson, Island har vært valgte revisorer.

Ledere av de nordiske informasjonskontorene:

De nordisk informasjonskontorene har i 2001 vært ledet av følgende: Finland: Jyväskylä av Tuovi Ruottinen og Vasa av Christina Knookala, Island: Akureyri av María Jónsdóttir, Norge: Arendal av Unni Ramsvatn og Alta av Magne Kveseth, Sverige: Göteborg av Lembit Murro, Umeå av Kirsi Abrahamsson. I Danmark foregår informasjonsarbeidet ved Foreningen Norden, Danmarks kontorer i København og har vært ledet av Ole Oxholm. Det nordiske informasjonskontoret i Sydslesvig, Flensburg har vært ledet av Anette Jensen.

Styringsgruppen for Orkester Norden: generalsekretær Terje Tveito har deltatt på Forbundets vegne.

5.1. FNF'S framtidige organisering

Under arbeidsåret har Presidiet fortsatt diskusjonen om den framtidige organiseringen av Forbundets arbeid og sekretariat. En arbeidsgruppe bestående av Knud Enggaard, Presidiets ordfører, Ragnar Sohlman, Foreningen Norden, Sverige, Sigurlín Sveinbjarnardóttir, Foreningen Norden, Island, Hasse Svensson, Foreningen Norden, Åland og Larserik Häggman, Pohjola-Norden, Finland har arbeidet videre med ansettelsen av ny generalsekretær, og den framtidige organiseringen og lokaliseringen av FNF-sekretariatet. Det ble ingen avklaring av ansettelsen av ny generalsekretær under året, og arbeidet med dette fortsetter derfor i 2003.

5.2. Forbundets økonomi

Forbundets virksomhet finansieres av midler som de nasjonale Norden-foreningene betaler inn fordelt etter samme fordelingsnøkkel som er fastsatt for de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett. I tillegg får Forbundet et virksomhetsbidrag fra Nordisk Ministerråd og prosjektmidler for finansiering av prosjekter Ministerrådet ønsker skal gjennomføres, eller som Norden-foreningene og Forbundet har foreslått. Ministerrådets støtte bygger i utgangspunktet på en avtale som Nordisk Ministerråds sekretariat og Forbundet inngikk i 1993.

Foreningene Nordens Forbund mottok i alt NOK 959.984,- i virksomhetsstøtte fra Nordisk Ministerråd i 2002. Til finansiering av 6 prosjekter mottok Forbundet fra Ministerrådet i alt NOK 14.260.547,-. For å kunne gjennomføre Nordjobb og Nordpraktik måtte foreningene også i 2002 supplere Ministerrådets bevilgninger fra egne midler og med nasjonale bidrag.

6. FNF'S HANDLINGSPROGRAM FOR 2003 - 2005

Med utgangspunkt i de analyser som ble gjort i forslaget "Norden i tiden og verden", og de nasjonale foreningenes prinsipp- og arbeidsprogram har Presidiet drøftet et forslag til flerårig handlingsprogram for FNF for 2003 til 2005.

I dette programmer understrekkes at fellesskapet mellom de nordiske land og nordiske folk gir en merverdi ved de nordiske lands deltakelse i det internasjonale samfunnet og at Nordens felles historie, kultur og språk innebærer et ansvar for å videreføre et nordisk samarbeid som inkluderer alle som bor i Norden, og som grunnlag for de folkelige kontaktene til andre land i Europa.

Gjennom deltakelse i Foreningene Nordens Forbund vil Norden-foreningen derfor bidra til å fordype et folkelig fellesskap omkring det nordiske samarbeidet, og de nordiske lands deltakelse i det internasjonale samarbeidet. Forbundets arbeid skal bidra til å øke forståelsen for det nordiske fellesskapet og nordiske forhold blant befolkningen i våre land, og styrke kontaktene også mellom nordboere med ulik språklig, kulturell og etnisk bakgrunn.

Forbundets skal være foreningenes felles plattform for diskusjoner om de felles prioriteringer og forbundet virksomhet bygger på, og de valg medlemsorganisasjonene har gjort for sin nasjonale virksomhet. Samarbeidet med de andre Norden-foreningene kan øke gjennomslagskraften for de sakene foreningene tar opp nasjonalt, og bidra til at foreningene kan framstå som et attraktivt nordisk foreningstilbud til nåværende og framtidige medlemmer.

Foreningene og Forbundet skal legge særlig vekt på:

- Kunnskaper - om de nordiske lands historie, kultur, språk og samfunnsforhold, og om våre lands deltakelse i det internasjonale samarbeidet.
- Vennskap - og folkelige kontakt mellom våre nordiske granner, og med våre granner ved Østersjøen, i det øvrige Europa og i USA og Canada.
- Samarbeid - og initiativer for å utvikle det nordiske fellesskapet, og et bredere internasjonalt samvirke med vekt på de folkelige organisasjonenes interesser.

Forbundets handlingsprogram gjengis som bilag til denne årsmeldingen.

7. PROSJEKTVIRKSOMHETEN

Prosjektvirksomheten har i 2002, som tidligere år, vært preget av videreføringen av allerede igangsatte prosjekter. Det gjelder Nordjobb, Nordpraktik, Nordskol og Nordplus-mini. Foreningene har fortsatt samarbeidet med PR-foreningen for nordiske biblioteker om gjennomføringen av det nordiske biblioteksprosjektet «Skumringstime» for sjette gang, og også denne gangen var det stor oppslutning om arrangementene både i Norden og Baltikum.

På bakgrunn av evalueringer av Nordjobb-prosjektet som både FNF og foreningene selv, og som Nordisk Ministerråd gjorde under 2001, ble organiseringen av dette prosjektet fornyet i 2002. Den nye prosjektorganisasjonen består av et særskilt Nordjobb-sekretariat som er midlertidig plassert i Stockholm, og med avtaler med de enkelte foreningene om hvilke oppgaver disse skulle ha. Forutsetningen var at Nordjobb-sekretariatet skulle gis en permanent form og geografisk plassering når ansettelse av ny generalsekretær var klar, og den framtidige plasseringen av FNF-sekretariatet var besluttet. Imidlertid kom ikke Forbundets Presidium fram til noen konklusjoner om ansettelse og plassering under året.

Under høsten sa Nordisk Ministerråd sekretariat opp avtalen med FNF om gjennomføringen av Nordpraktikprosjektet før utløpet av avtaleperioden, som opprinnelig skulle gjelde til utløpet av 2003. Ministerrådssekretariatet ville opprette et nytt prosjekt; NordProLink, og ved årets utløp pågikk det forhandlinger med Ministerrådssekretariatet og kontakter til Embetsmannskomiteen for næringssamarbeidet og Nordisk Samarbeidskomite, for å finne former for fortsatt medvirkning i dette prosjektet fra FNF's og foreningenes side.

Virksomheten ved de nordiske informasjonskontorene har økt, og avtalene mellom kontorene og Nordisk Råds og Ministerrådets informasjonsenhet har gitt kontorene nye oppgaver og styrket kontakten mellom kontorene og Rådets og Ministerrådets informasjonsvirksomhet. Tilsvarende er det inngått en avtale mellom Nordisk Kulturfond og informasjonskontorene om informasjonsbistand i forbindelse med Fondets støtteordninger.

En viktig oppgave under arbeidsåret har vært forberedelsene og gjennomføringen av markeringen av Nordisk Råds 50-års jubileum i 2002, der det både i forbindelse med biblioteksprosjektet, under gjennomføringen av Nordjobb og Nordplus-mini, samt vennskapssamarbeidet inngikk aktiviteter i forbindelse med denne markeringen.

Et nytt prosjekt "Nordisk Gjestebud" ble introdusert på forsøksbasis med meget godt resultat.

Forbundet gjennomførte under høsten 2002 en konferanse om det grenseregionale samarbeidet og den betydning den "Nordiske konvensjonen om grenseregionalt samarbeid" fra 1977 har hatt for samarbeidet mellom kommunene i Norden .

Nedenfor gis en mer detaljert omtale av aktivitetene på de enkelte områdene.

7.1. Ungdomsutvekslingene

Nordjobb

Nordjobb gir unge i alderen 18 - 25 år en unik mulighet til at lære de nordiske naboland å kjenne gjennom et sommeropphold i et annet nordisk land. Nordjobb tilbyr sommerjobb, bolig og et varierende fritids- og kontaktprogram og gir unge i Norden muligheter til at gjøre seg med kjent så vel arbeidslivet som kulturen i de andre nordiske land. Nordjobb handler derfor om sosiale og kulturelle opplevelser, samt erfaringer innenfor arbeidslivet.

Målet er at deltakerne skal forsterke sin nordiske identitet der et samvirke mellom sommerarbeid og organiserte fritids-, kultur- og utdanningsaktiviteter er et grunnleggende element, og der deltagerne får en naturlig kontakt med mottakerlandet på arbeidsplassene, og der fritidsprogrammet kan medvirke til at skape vennskapsforbindelser til unge fra hele Norden.

Et særlig formål for Nordjobb er å gi erfaringer i språkforståelse og kunnskaper om likheter og forskjeller i våre nordiske kulturer, tradisjoner og historie, og gjennom samvær med unge i Norden medvirke til et fellesskap mellom unge mennesker. Ikke minst gjelder dette ungdommer i våre land med annen kulturell og språklig bakgrunn.

Gjennom Nordjobb får dessuten arbeidsgiverne muligheter til å rekruttere motivert arbeidskraft fra hele Norden på en enkel og praktisk måte. Erfaringene viser også at Nordjobb har en stimulerende effekt på arbeidsplassen. Deltakelsen i Nordjobbs fritids- og kulturprogram er åpen for Nordjobbernes arbeidskammerater og andre ansatte hos arbeidsgiveren.

På uppdrag av Nordiska ministerrådet har FNF genomfört en omorganisering av projektet under 2003 och 2004. Den nya organisationen innebär att projektet leds från ett nordiskt sekretariat med en projektchef. Lokalt och regionalt rekryteras Nordjobbledare som ansvarar för det praktiska genomförandet. Den tidigare decentraliserade organisationen avvecklades under høsten.

Nordjobb är med den nya organisationen ett mer sammanhållt projekt än tidigare med en mer effektiv och ändamålsenlig organisation. Ansökningsförfarandet såväl som stora delar av hanteringen av ansökningar sker elektroniskt, hemsidan byggs ut och blir mer informativ med fortlöpande uppdatering, ackvisitionen av platser förstärks, fritidsprogrammet blir mer omfattande, samt servicen till sökande och deltagare bättre.

De kvalitativa förbättringar som gjorts under 2002 återfinns främst inom information och fritidsprogram.

En fungerande information såväl till sökande, arbetsgivare och bostadsupplåtare som internt inom projektorganisationen är nödvändig. På detta område har väsentliga förbättringar genomförts under våren och sommaren. Regelbundna telefonmöten hålls med medarbetarna. En ny grafisk profil har tagits fram, nya trycksaker, en ny hemsida är andra viktiga åtgärder. Tidsfrister hålls och de sökande får samma behandling oavsett var de befinner sig i Norden. En utvärdering av informationsinsatserna har gjorts under sommaren i form av en utfrågning av tre utvalda grupper av nordjobbare i respektive Reykjavik, Stockholm och Helsingfors.

Fritidsprogrammet har fått en tydligare nordisk profil samtidigt som Nordjobbledare har anställts på de större orterna. Vidare har fritidsprogrammen i de respektive länderna blivit mer likvärdiga och man bör nu kunna känna igen Nordjobb på samtliga orter. Under året har Nordens historia och samhälle, nordisk språkförståelse, arbetsmarknad och studier i Norden varit de prioriterade områden som samtliga Nordjobbledare.

Det nordiska sekretariatet har tillsammans med ett konsultföretag utvecklat en databas som har kunnat testas under sommaren och där justeringar gjorts under hösten för att den skall vara operativ i god tid innan nästa säsong.

Under hösten har arbetet med att ta fram fler och mer varierade arbetsplatser inletts. Företag med en nordisk profil eller Norden som hemmamarknad kontaktas, ackvisitionen effektiviseras och systematiseras.

Omorganisationen fortsätter under 2003 med målet att få ett fortsatt förtroende av Nordiska ministerrådet att administrera ett moderniserat och effektiviserat Nordjobb under många kommande år.

Tabellerna nedanför viser de viktigaste resultater för Nordjobb i 2002 sammenlignet med 2001.

Tabell 1. Ansökare fördelade på kön jämfört med mål och resultat 2001

	Kvinna	Man	Totalt	Mål	Resultat 2001
Danmark	112	54	166	300	163
Finland	1 105	197	1 302	1 500	1 158
Färöarna	3	3	6	20	7
Grönland	3	3	6	20	20
Island	184	127	311	200	203
Norge	87	41	128	200	94
Sverige	577	221	798	1 000	612
Åland	3	0	3	15	6
	2 074	646	2 720	3 255	2 263

Tabell 2. Tillsatta platser 2002 jämfört med mål och resultat 2001

	Tillsatta	Mål	Resultat 2001
Danmark	208	200	170
Finland	106	120	82
Färöarna	12	10	10
Grönland	9	10	11
Island	109	120	113
Norge	65	120	70
Sverige	228	250	249
Åland	35	25	38
	772	855	743

Nordpraktik

2002 var det andet år i den 3-årige kontraktperiode for Nordpraktik. Systemet med de såkaldte "Fokusbrancher" fortsatte og i samråd med NMRS blev det beslutet at turisme skulle fortsætte med at være en prioriteret branche. Erfaringerne fra 2001 havde været gode, og der var stor interesse blandt både ansøgere og værtsvirksomhederne i Norden.

IT-branchen skulle ikke længere være i fokus, da den generelle afmatning i denne branche, samt meget få ansøgere fra IT-området, gjorde det vanskeligt overhovedet at placere kandidater indenfor IT. Nye brancher til erstatning for IT blev træ- og fødevarebranchen. Der var blandt årets ansøgere en ganske stor interesse indenfor begge brancher.

I løbet af foråret åbnede Nordpraktik sin nydesignede hjemmeside www.nordpraktik.net. I forbindelse med den nye hjemmeside blev det muligt for ansøgere at ansøge elektronisk direkte via nettet. I den forbindelse blev der oprettet en samlet database, således at der nu var et centralt register med alle ansøgere. Det gav et samlet overblik over kandidaternes status og var endvidere et vigtigt redskab i forbindelse med en forbedret kommunikation mellem projektets mange samarbejdspartnere.

NMRS opsagde sidst på sommeren kontrakten med FNF således at Nordpraktik i sin nuværende form skulle afsluttes med udgangen af 2002. Det var ved årets udgang endnu uklart på hvilken måde projektet skal videreføres, men alt tyder på at hovedansvaret for projektet flyttes fra FNF til Ministerrådets informationskontorer i Nærømrådet. Det er ikke ved årets udgang afgjort hvilken rolle FNF og de nationale Nordenforeninger kommer til at spille i forbindelse med etableringen af det nye projektet NordProLink.

Ministerrådets begrunnelse for oppsigelsen av avtalen var at de ønsket en radikal omlegning av prosjektet, og en sterkere medvirkning fra Ministerrådets informasjonskontorer i Baltikum/Russland under gjennomføringen. Under høsten pågikk det forhandlinger med Ministerrådssekretariatet og kontakter til Embetsmannskomiteen for næringsssamarbeidet og Nordisk Samarbeidskomite, for å finne former for fortsatt medvirkning i dette nye prosjektet fra FNF's og foreningenes side.

Måltallet for Nordpraktik 2002 var at 110 praktikanter skulle placeres i praktik i samlet 550 uger. Resultatet blev at 107 praktikanter blev placeret. Dette må betragtes som et tilfredsstillende resultat.

Der blev endvidere placeret et antal energipraktikanter i 2002. Disse finansieres af en særlig bevilling fra NMR.

Statistik Nordpraktik 2002.

Antal praktikanter fordelt på sende- og modtagerland.

Lande	Estland	Letland	Litauen	Rusland	I alt
Danmark	2	5	8	4	19
Finland	4	3	7	6	20
Island	5	6	6	2	19
Norge	2	6	1	8	17
Sverige	6	7	10	3	23
Åland	0	5	3	1	9
I alt	19	32	35	24	107

Energipraktikanter

I forlængelsen af Nordpraktik blev det efter henvendelse fra energisektoren i Nordisk Ministerråd etableret en mere specialiseret udgave af Nordpraktik formuleret som Energipraktik i 1999. I Energipraktik bliver der fokuseret på energisektoren, således at unge mellem 20-35 år fra energisektoren på lige vilkår som andre Nordpraktikanter kunne deltage i projektet.

Man ønskede at udnytte den ekspertise, som man havde oparbejde med Nordpraktik, og de unge energipraktikanter skulle tilbydes samme vilkår som Nordpraktikanterne samt et kort introduktionskursus (2-3 dage) i forbindelse med opholdet.

I 2001 blev 6 baltiske energiekspertes, gennem Energipraktik, tilbuddt et studieophold i Norden. Her besøgte de flere førende virksomheder indenfor energisektoren, blandt andre Statnet, Nordpool og Københavns Energi. I 1999-2000 deltog i alt 19 praktikanter i Energipraktik, året efter var antallet også 19 og i 2002 deltog 5 praktikanter. Projektet er nu afsluttet.

7.2. Den Nordiska Biblioteksveckan – "KURA SKYMNING"

- Danmark: En nordisk biblioteksuge - Skumringstid
- Finland: Pohjoismainen kirjastoviiiko - Iltahämärässa
- Færøyene: Ein norðurlensk bókasavnsvíka - Í skymningin
- Grønland: Nunani Avannalermitut sapaatin Akunnerani atuagaateqarfinni - Taarsiarasaartalernerani
- Island: Norræn bókasafnavika - Í ljósaskiptunum

Norge: Nordisk biblioteksuke - Skumringstime
Sverige: Nordisk biblioteksvecka - Kura skymning
Samisk: Davviriikkalas girjerádjovahkku - Eahketveaigin

Den nordiska biblioteksveckan "Kura skymning" arrangerades år 2002 för sjätte gången. Temat för i år var Norden har ordet, med anknytning till Nordiska rådets 50-årsjubileum. Även i år kurade man "gryning" på skolor och daghem. Projektets målsättning är att främja intresset för nordisk litteratur och säkra en bred folklig förankring av Nordiska ministerrådets aktiviteter på litteratur- och biblioteksområdet.

Biblioteksveckan bygger på att veckan inleds i samtliga deltagande bibliotek med en ljusceremoni, där den valda texten läses samtidigt i alla deltagande bibliotek. Utöver detta ordnar biblioteken under veckan egna program, där den gemensamma nämnaren är det nordiska. Programmen är varierande och omfattar musik, teater, föreläsningar, sagostunder, utställningar etc.

Biblioteksveckan inföll den 4-10 november och tematexterna var William Heinesens novell De stumma gästerna ur samlingen Laterna magica samt Tove Janssons berättelse Granen ur samlingen Det osynliga barnet och andra berättelser.

För projektet producerades affischer och postkort som sändes till de deltagande biblioteken. Om veckan informerades också i nordiska bibliotekstidskrifter, i föreningarna Nordens tidskrifter och på projektets hemsida. Årets affisch gjordes av den färöiska konstnären Edward Fuglø och fick mycket beröm av deltagarna.

Projektet planerades och genomfördes av Föreningarna Norden i samarbete med PR-foreningen for nordiske biblioteker. Pohjola-Norden stod för projektkoordinationen.

Antalet anmälda bibliotek och skolor i helan Norden och de baltiska länderna var ca 1100. Föreningarna Nordens lokala avdelningar deltog aktivt i veckan i samarbete med biblioteken på de flesta orter.

De baltiska länderna visade åter ett stort intresse för biblioteksveckan och de nordiska informationskontoren i Estland och Litauen, och föreningen Norden i Lettland bidrog till att veckan kunde genomföras även detta år. Runt 200 bibliotek över hela Baltikum ordnade nordiska program. Evenemangen nådde en stor publik och fick god mediatäckning.

Biblioteksveckan hade god täckning i tidningspressen, radio och TV i hela Norden, vilket framgår ur de evalueringssrapporter jämte pressklipp som inkommit från de deltagande biblioteken.

Bibliotekspaketet finansierades med stöd av Nordiska ministerrådet/Nordbok, med bidrag av föreningarna Norden. Bibliotekens egen ekonomiska satsning var betydande och uppgick till en mångdubbelt större summa än bidraget från Nordiska ministerrådet.

7.3. Röster från Norden

I samarbete mellan Föreningarna Nordens Förbund, Föreningarna Norden samt Nordiska Rådet och lokala arrangörer arrangerades på uppdrag av NORDBOK en uppläsningsturné med kandidaterna till Nordiska Rådets litteraturpris under januari-februari 2002. Projektet blev lagt upp och genomfört av Leila Lukander, Pohjola-Norden.

Turnéns målsättning var att lyfta fram och profilera kandidaterna till årets litteraturpris med att arrangera en turné i samtliga nordiska länderna och de självstyrande områden. På 12 orter arrangerades författarkällor, där de medverkande författarna berättade om sitt författarskap, om den nominerade boken samt läste avsnitt ur dem.

Turnén hade följande arrangemang: Helsingfors, Helsingfors stadsbibliotek och Åbo, Åbo stadsbibliotek i Finland; Mariehamn, Mariehamns stadsbibliotek på Åland; Stockholm, Kulturhuset (del av programmet på Internationell Författarscen) och Göteborg, Göteborgs stadsbibliotek i Sverige; Århus, Århus stadsbibliotek och Den Sorte Diamanten (Kongelige biblioteket) Köpenhamn i Danmark; Oslo, Deicmanske bibliotek och Bergen, Bergens stadsbibliotek i Norge; Reykjavik, Nordens Hus i Island; Biblioteket i Nuuk Grönland och Torshavn, Nordens Hus på Färöarna.

Följande författare deltok: Peter Kihlgård, Ib Michael, Kirsti Paltto, Kari Aronpuro, Toroddur Poulsen, Ole Korneliussen, Mikael Torfason, Lars Saabye Christensen, Hans Hermanrud, Eva Runefeldt och Ulla-Lena Lundberg.

Till projektet producerades en affisch på fyra olika nordiska språk (svenska, danska, finska och isländska), och även en katalog med presentationer av samtliga 13 kandidater. Författarne presenterades av bedömningskommitténs medlemmar.

Sammanlagt hade arrangemangen en publik på drygt 690 personer på de 12 orterna. Mediateckningen på samtliga orter var bra, och flera tidningar presenterade även kandidaterna skilt i senare upplagor.

7.4. Nordisk Gjestebud

På bakgrunn av et forslag som kom opp under samarbeidsseminaret for foreningenes ansatte i 2001, har foreningene i regi av Pohjola-Norden, arbeidet med å utvikle et nytt samarbeidsprosjekt "Nordisk Gjestebud" som tilbys lokalforeningene og som bidrar til å øke oppmerksomheten omkring Nordens Dag den 23.mars. Prosjektet ble gjennomført som forsøk i 2002. Gjennom Nordisk Gjestebud inviterer foreningene til et felles nordisk måltid, der samling rundt matbordet, en felles meny og informasjon om nordiske mattadisjoner skal inspirere til nordisk fellesskap og forståelse.

Gjestebudet er knyttet til markeringen av Nordens Dag 23. mars og bygger, foruten på en nordisk meny, også på en matordliste og ulike aktivitets opplegg under måltidet. Det arrangeres av lokale krefter i Norden-foreningene, i regi av skolematsaler, kantiner og kafeer og andre. Under utarbeidelsen av materialet til gjestebudet har foreningene samarbeidet med COOP-Norden og S-Ryhämä (kooperasjonen) i Finland, samt en arbeidsgruppe under den nordiske embetsmannskomiteen for næringsmiddelsamarbeidet.

I 2002 ble det arrangert vel 300 gjestebud med ca 15 000 deltakere.

7.5. Kurs i Nordisk samarbeid

På grunn av for liten påmelding ble det ikke mulig å gjennomføre Kurs i nordisk samarbeid i 2002.

7.6. Nordiske Informasjonskontor

De nordiske informasjonskontorene ble opprettet i 1981 etter beslutning av Nordisk Ministerråd og organiseres i samarbeid med Foreningene Norden. Kontorene har som oppgave å spre informasjon om det offisielle nordiske samarbeidet, koordinere nordiske aktiviteter i de aktuelle regionene og samtidig virke som distriktskontorer for Norden-foreningene. En forutsetning for Ministerrådets støtte til Norden-foreningene var i utgangspunktet at kontorene etter hvert skulle finansiere minst 50% av kostnadene selv.

I 2002 har det i likhet med tidligere år vært ni informasjonskontorer/informasjonsaktiviteter i virksomhet: Jyväskylä og Vasa i Finland, Akureyri i Island, Alta og Arendal i Norge og Umeå og Göteborg i Sverige. I Danmark er informasjonsarbeidet knyttet til informasjonstidsskriftet NordNu som utgis av Foreningene Norden, Danmark. Informasjonskontoret i Sydslesvig, som ble opprettet i 1997 som et informasjonspunkt med kontorsted i Flensburg, arbeider med nordisk informasjon i Sønderjylland og Slesvig-området, og har under året drevet sin virksomhet på linje med de øvrige kontorene.

I 2002 ble det nye samarbeidsopplegget mellom Nordisk Ministerråd og informasjonskontorene videre utviklet. Det baseres på at kontorene skal bistå Ministerrådet med å spre informasjon om det nordiske samarbeidet i sine regioner. De avtalene som er opprettet mellom kontorene og Ministerrådet er grunnlaget for den støtte som gis over det nordiske budsjettet. I tillegg til dette skal kontorene etter egne initiativ, eller på grunnlag av oppdrag fra Ministerrådssekretariatet, kunne få ytterligere prosjektfinansiering.

Kontorenes arbeidsplaner drøftes årlig med Nordisk Råds og Ministerrådets informasjonsenhet, og de deltar i nordiske arrangementer som sesjonene og nordiske konferanser. En tilsvarende avtale er inngått med Nordisk Kulturfond.

Organisatorisk fortsetter kontorene som hittil, med egne styrer og oppgaver, med å informere om det nordiske samarbeidet, organisere nordiske prosjekter i sine arbeidsdistrikter og å virke som sekretariat for Norden-foreningenes regionale og lokale organisasjoner.

Virksomheten ved informasjonskontorene er etter hvert blitt ganske omfattende og har stor betydning for interessen for det nordiske samarbeidet i de aktuelle regionene, men fortsatt har kontorene begrensede ressurser og bemanning. Kontorene utarbeider egne årsmeldinger.

7.7. Orkester Norden

Orkester Norden ble innleddet som et samarbeidsprosjekt mellom Foreningene Nordens Forbund, Lionsklubbene i Norden og de nordiske seksjoner av Jeunesses Musicales (Musikk og Ungdom) i 1993.

Orkester Norden har til formål å styrke samholdet mellom nordiske ungdom, utvikle kunnskapen om nordisk musikk, og å synliggjøre vår rike fellesnordiske kulturarv. Det har som ambisjoner å tilby unge nordiske symfonimusikere muligheter til å arbeide med et nordisk musikkrepertoar under ledelse av noen av Nordens fremste orkestermusikere og med dirigenter og solister av internasjonalt format.

Orkesterets turnéer har gitt ungdommene muligheten for å utvikle musikalske og menneskelige kontakter med unge musikere i alle nordiske land.

Etter en evaluering av prosjektet i 1996, utført av NOMUS på oppdrag av Nordisk Ministerråd, har prosjektet siden år 2000 hatt et fast bidrag fra Ministerrådet på DKK 1 mill. årlig. Fra og med 2001 ble det årlige bidraget fra Ministerrådet forhøyet til DKK 1,5 mill.

I år 2002 har orkesteret fått betydelig økonomisk støtte fra Nordisk Investeringsbank som är orkesterns huvudsponsor, samt bidrag fra Region Skåne-Sverige som är en regional myndighet, og private firmaer i forbindelse med innledningsseminaret og konsertturneen. Lions-klubbene i Norden har som tidligere bidratt med stipendier til musikerne samt till praktiske arrangement ved konsertene i Norden.

Svenska ambassaden i Kina bidrog ekonomiskt och med betydande insatser av praktiskt förberedelsearbete. Svenska rikskonserter utökade också sitt ekonomiska bidrag genom att lägga SEK 500.000 som en förlustgaranti, varav SEK 100.000 till slut användes i tilläg till de SEK 150.000 man redan bidragit med.

Fra 1997 ledes prosjektet av en nordisk styringsgruppe med representanter for Lions i Norden, Foreningene Nordens Forbund, Jeunesse Musicales, Norsk musikkråd, Svenska Rikskonserter och Nordiska Konservatorierådet. NOMUS (Nordiska Musikkommitten) deltar som observatør. Norsk musikkråd og Svenska Rikskonserter deler sekretariatsoppgavene, med Svenska Rikskonserter som prosjekt- og turnéansvarlig.

Til orkesteret er det også knyttet et hederspresidium der fremtredende nordister nå bistår på ulik vis orkesteret med informasjon og kontaktarbeid. I hederspresidiet deltar tidligere president Vigdís Finnbogadóttir, tidl. statsminister Anker Jørgensen, tidl. statsminister Odvar Nordli, tidl. statsminister Thorbjörn Fälldin og tidl. riksdaysråd Elsi Hetemäki-Olander.

Orkesteret har siden 2001 knyttet til seg en programgruppe som består av Rikskonserter, Musik i Skåne, Malmö Symfoni Orkester og Musikhøyskolen i Malmö. Disse partene bidrar med store kunnskaper både kunstnerisk og praktisk.

Seminaret, som innleder orkestervesongen, hålls sedan 2001 på Musikhøyskolen i Malmö, Sverige. Turnéen som første gang gikk utanför Europa, ble innledd med en konsert i Konserthuset i Malmö, Sverige med Esa-Pekka Salonen (Finland) som dirigent og den svenska pianisten Per Tengstrand som solist. En konsert på Tivoli i Köpenhamn, Danmark med Susanna Mälkki som dirigent och samme solist. Därefter åkte orkestern tillsammans med Susanna Mälkki och Per Tengstrand till Kina och gjorde fyra konserter med start i Beijing för att sedan fortsätta till Guangzhou i södra Kina och avsluta med två konserter i Hongkong. I Beijing höll de nordiska ambassaderna en stor mottagning i samband med konserten liksom de nordiska generalkonsulaten gjorde i Hongkong. Konsertene var også i 2002 godt besøkt, og orkesteret ble igjen møtt med begeistring både hos publikum og presse.

Orkester Norden medverkade også i Nordiska Rådets 50-årsjubileum vid den jubileumskonsert med artister från hela Norden som hölls på Finlands Nationalopera. Orkestern ackompanjerade operans dansare med ett nyskrivet verk av Benny Andersson, Sverige, ackompanjerade Sissel Kyrkjebø, Norge samt avslutade hela festkonserten med Sibelius Symfoni nr 5 där Esa-Pekka Salonen dirigerade.

Konserten har sänts på TV i samtliga Nordens länder och i publiken fanns samtliga nordiska monarker och presidenter representerade. Festkonserten var endast för inbjudna gäster och därfor genomförde orkestern även ett öppet genrep i Helsingfors med båda Esa-Pekka Salonen och Susanna Mälki som dirigenter, där pianisten Pär Tengstrand, Sverige var solist. Orkestern gav också en konsert i Tallinns Konserthus, Estland, med samme solist och med Susanna Mälki som dirigent.

Orkester Norden. Antall søker og antall deltakere 1993 – 2002

År	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Sum
Søkere	450	546	516	520	586	696	570	336	442	547	5209
Deltakere	67	104	86	90	86	103	82	91	98	96	903

Orkester Norden. Deltakere fra de enkelte land 1993 – 2002

Land	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Sum
Danmark	13	18	10	7	9	14	11	10	14	16	122
Finland	20	22	27	24	27	27	13	25	24	22	231
Færøyene	1	1	1				1	1	1		6
Island	7	17	18	10	2	8	3	7	10	4	86
Norge	8	16	8	22	18	21	17	17	11	17	156
Sverige	18	30	22	27	30	33	32	28	38	35	293
Estland							2	3		2	7
Latvia							2				2

8. FÖRENINGARNA NORDENS UNGDOMSFÖRBUND (FNUF)

Föreningarna Nordens Ungdomsförbund (FNUF) är ett samarbetsorgan som består av de nationella Norden-föreningarnas ungdomsorganisationer eller motsvarande organ i de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Medlemmar år 2002 var Föreningen NORDENs Ungdom, Danmark, Pohjola-Nordens Ungdomsförbund, Finland, SORLAK, Grönland, Nordklúbburin, Island, Föreningen Norden, Norge och Föreningen Nordens Ungdomsförbund, Sverige. Därtill samarbetar FNUF med Färöarnas Ungdomsråd och Ålands Ungdomsråd. FNUF höll år 2002 sitt vårmöte i Göteborg och höstmötet i Köpenhamn. Ett extra möte hölls i januari i Helsingfors.

Antton Rönnholm från Finland fortsatte som FNUF:s ordförande. Ordförandeskapet roterar efter fastslagen ordning i FNUF.

FNUF använde under år 2002 sina resurser till att bättre planera och koordinera förbundens samnordiska evenemang. Arbetet med FNUF:s gemensamma hemsidor www.fnuf.org fortsatte och sidorna fick ett nytt utseende. Nu finns det information om verksamheten och länkar till de nationella organisationerna och andra organisationer.

Till alla samarbetspartners, aktiva medlemmar och övriga intresserade distribuerades FNUF-Expressen tre gånger under året per e-post. FNUF-Expressen är ett nyhetsbrev som beskriver de evenemang, seminarier och resor som arrangeras i FNUF:s regi. Med en ny redaktör höjde FNUF-expressen sin nivå, och fungerade redan under hösten som en bra infor-

mationskanal. Till medlemmarna i de nationella ungdomsförbunden delades GORM ut två gånger under året. GORM är en samnordisk ungdomstidning som under året sammanställdes i Danmark.

FNUF hade aktiv politisk profil i förberedelserna av Ungdomens Nordiska Råd, som arrangerades i oktober i Esbo, Finland.

De samnordiska evenemangen som arrangerats under året var bl.a Saunaexpressen till Finland. Café Norden gick detta år under namnet "Frisinn" och lockade ca 100 ungdomar till Danmark i oktober.

Spår av Norden -tävlingen arrangerades under sommaren. Nordjobbdeltagarna hade möjlighet att dela med sig av sina upplevelser från sommaren i ett annat nordiskt land. De unga deltagarna i tävlingen var mycket kreativa och Spår av Norden -historierna innehöll allt från musik till olika konstnärliga böcker. Nordjobbsommaren hade igen varit ett oförglömlig upplevelse!

FNUF:s sekretariat fortsatte koordinera verksamheten i Helsingfors under ledning av Pohjola-Nordens Ungdomsförbunds generalsekreterare Tapani Tulkki. Sekretariatet har ansvar för FNUF:s ekonomi, tar hand om informationsspridningen mellan länderna samt förbereder och sammankallar möten. Samarbetet mellan länderna och organisationerna har under år 2002 fungerat bra. FNUF har haft ett aktivt år och ser positivt på det förtroende som FNUF åtnjuter hos FNF och bland Föreningarna Norden i respektive länder.

Antal medlemmar i FNUF - föreningarnas ungdomsförbund /ungdomsmedlemmar

Danmark	631
Finland	3 282
Island	346
Norge	240
Sverige	1 200
FNUF	5 699

9. VENNSKAPSKOMMUNESAMARBEIDET

Vennskapssamarbeidet mellom kommuner og frivillige organisasjoner har i alle år vært en viktig sak for Norden-foreningene, og dette gir muligheter for å bringe folk på lokalt og kommunalt plan sammen i et nettverk over hele Norden. Omlag 1000 kommuner har i årenes løp opprettet vennskapskontakter i Norden. Etter hvert har denne virksomheten også fått forgreninger til de nordiske nærområdene, og til en rekke land i andre verdensdeler.

Tidligere statsminister Odvar Nordli planter det nordiske vennskapstreet i Hamar Park med bistand fra Per Idar Morken fra Foreningen Norden og Hamars ordfører Einar Busterud.

I arbeidsåret har foreningene fortsatt diskusjonene om hvordan vennskapssamarbeidet kan fornyes, og i forbindelse med handlingsprogrammet for forbundet for perioden 2003 – 2005 besluttet foreningene at samarbeidet mellom foreningene, og med kommunenes organisasjoner om vennskapssamarbeidet skal utvikles ved at det opprettes en felles nordiske hjemmeside for vennskapsforbindelsene. Etablering av vennskapsforbindelsene til grannelandene, og kommuner og foreninger i andre europeiske land skal prioriteres. Foreningene skal også samarbeide om utviklingen av og gjennomføringen av "Nordisk Treff" som et fast tilbakekommende møtepunkt for vennskapskommunene og organisasjonene.

Nordisk Treff ble arrangert av Pohjola-Norden i Jakobstad 9. – 11. august med deltagelse fra alle Norden-foreningene og fra en rekke vennskapskjeder i Norden. Dette var den tredje vennskapstreffene i regi av Pohjola-Norden. Nordisk Treff er nå blitt en viktig møteplass både for kommunenes aktører, Norden-foreningene og andre lokale organisasjoner.

I Jakobstad drøftet deltakerne vennskapssamarbeidet og næringslivet deltagelse og engasjement. Nordisk Treff diskuterte også den overordnede hensikten med vennskapssamarbeidet og EU-kommisjonens behov og forventninger til borgernes medvirkning og aktiviteter i utviklingen av det europeiske fellesskapet.

Dessuten handlet det om hvordan ulike interesser, myndigheter og kommuneforvaltninger, og de nordiske frivillige organisasjonene kan skape lokale nordiske møteplasser for informasjon og erfaringsutveksling, der nye samarbeidsformer mellom kommunene og samarbeidet med næringslivet kan utvikles. Også vennskapssamarbeidet med kommuner i de nordiske nærområdene ble tatt opp.

Konklusjonene fra Nordisk Treff 2002 var en understreking av behovet for å utvikle Nordisk Treff som en møteplass med deltagere for alle innbyggerne i kommunene, også innvandrerne og de som representerer andre kulturer, samt for kommunenes politikere og administrasjon, institusjoner og bedriftene, der de kan utveksle erfaringer og drøfte nordiske spørsmål av betydning for lokalsamfunnene tas opp. En viktig oppgave vil være å utvikle vennskapssamarbeidet med kandidatlandene i EU i Østersjøområdet og med Kaliningrad og St. Petersburg-området i lys av at EU nå søker etter praktiske arbeidsformer som kan sikre en bredere folkelig oppslutning om den europeiske integrasjonen, og bredere folkelig kontakter i utviklingen av det europeiske fellesskapet.

Neste Nordisk Treff planlegges holdt i Sverige i 2004.

10. SKOLESAMARBEIDET

Foreningenes skolesamarbeid omfatter kontakt og erfaringsutveksling om de nasjonale virksomhetene overfor skoler, lærere og elever. I tillegg til dette samarbeider foreningene om gjennomføringen av Nordplus-mini, Nordskol og brevvekslingsprosjektet. De samarbeider dessuten om gjennomføringen av Elevutveksling Vestnorden, som finansieres av Nordisk Ministerråd etter en avtale med hver enkelt forening.

10.1. Nordskol

Nordskol är en stipendieordning för grundskollärare under Nordiska ministerrådets Nordmål-projekt. Nordskol har som mål att utveckla och öka kontakerna mellan skolor i Norden. Den ger möjlighet för lärare att träffas för att utarbeta arbetsplaner, förbereda elevbesök eller utvärdera gemensamma projekt. Den administreras av Föreningen Norden i Sverige. År 2002 var utdelningen från Nordiska ministerårdet 200 000 DKK. 54 skolor sökte bidrag och av dessa beviljades 35 skolor stipendier.

Nordskol utdelning 2002

Land	Ansökningar	Beviljade	Summa i SEK	Summa i DKK
Danmark	22	15	64 900	51 920
Finland	6	3	14 500	11 600
Island	2	2	55 000	44 000
Norge	11	7	29 900	23 920
Sverige	10	6	24 700	19 760
Grönland	1	1	12 000	9 600
Färöarna	2	1	24 000	19 200
Summa:	54	35	225 000	180 000

Besökta land

Land	Dk	Fin	Fr	Gr	Is	No	Se	Antal bev. lärlare
Danmark		1	2		2	3	7	66
Finland					2	1		8
Island						2		11
Norge	1		1		1		4	21
Sverige	3	1				2		25
Grönland	1							1
Färöarna						1		3
Summa	5	2	3	0	3	8	14	135

10.2. NORDPLUS-MINI

Nordplus-mini är en stipendieordning för grundskoleklasser och -grupper som samarbetar med en annan nordisk klass. Syftet med Nordplus mini är att möjliggöra för grundskoleelever att besöka varandra i ett annat nordiskt land; öka intresset för Norden; öka elevernas kunskaper om sitt eget land och landet man reser till där en naturlig nordisk språkinlärning sker och där grannspråket blir ett medel till kunskap och inte bara ett mål; Projektet ska ge förstärkt kunskap om inlärning och undervisning i ett annat nordiskt land; lärlare och elever ska inspireras till att använda sig av nya undervisnings- och inlärningsmetoder.

Utanför Länken.

Försöket med Nordplus mini inleddes på uppdrag av Nordiska ministerrådet i 1999 och blev sommaren 2000 förlängt till läsåret 2002, då NMR kommer att ta ställning till om permanentandet av projektet. Projektet ble under året förlängt till ut 2003.

Under år 2002 har föreningarna Norden beviljat Nordplus-mini stipendier till 253 klasser och 5475 elever av dess hade Danmark flest ansökningar, 83 och Sverige 76 ansökningar. Sverige beviljade stöd till flest klasser, 65 medan Danmark beviljade stöd till 64 klasser. Antalet ansökningar och beviljningar var nästan dubbelt så många på våren än på hösten pga. klasserna fortfarande i större utsträckning väljer att åka på våren än hösten.

Vid utdelning ska klasserna ha minst tre dagars och mest 7 dagars gemensamt pedagogiskt program med mottagande skolan, och skolorna ska redovisa förberedande aktiviteter och pedagogisk uppföljning av besöket.

Sökere (skoleklasser) og innvilgende stipendier 1999 – 2002

Land	1999		2000		2001		2002		Sum Antall innvilget elever
	Antall klasser innvilget/antall elever								
Danmark	15/ 299		37/930		68/1422		64/1424		184/4075
Finland	10/278		27/585		30/647		41/842		108/2352
Färöyene			6/122		6/141		3/40		15/303
Grönland			5/83		6/102		3/47		14/232
Island	4/88		8/186		21/522		17/383		50/1179
Norge	9/256		33/721		39/991		53/1141		134/3109
Sverige	13/293		28/634		43/997		65/1457		149/3381
Åland	1/45		6/111		8/182		7/141		22/479
Sum	52/1259		150/3372		221/5004		253/5475		676/15 110

10.4. Brevvekslingsprosjektet vennskapsklasser

Brevvekslingsprosjektet skal på en praktisk måte stimulere til kontakter mellom elever i grunnskolen, og dette skjer gjennom brevskrivning, og etter hvert også gjennom e-postkontakter mellom elevene og skoleklassene. Et viktig formål er å gi elevene praktisk erfaring med de nordiske språk og gjennom elevenes brevskrivning fortelle om barns vilkår i Norden. Prosjektet legger også stor vekt på å informere om Norden og det nordiske samarbeidet på en måte som kan øke forståelsen for det nordiske fellesskapet blant skolelever. For lærerne betyr prosjektet en god praktisk støtte i deres Norden-undervisning.

I 2002 hadde foreningene 212 klasser anmeldt til Vennskapsklasse-prosjektet: 69 fra Danmark, 63 fra Sverige, 40 fra Norge, 20 fra Island, 11 fra Finland, 5 fra Åland og 2 fra Færøyene og Grønland. De fleste klassene var 4-6 klasser, men det var også klasser med eldre elever (18 år) og yngre elever (7 år) som deltok i prosjektet. I alt regner en med at over 5000 elever gjennom dette fikk kontakter med skoler og elever i andre nordiske land, samt at over 600 lærere deltok.

De fleste nasjonale Norden-foreningene delte ut en velkomspakke med nordisk innhold til klassene når de startet samarbeidet og brevskrivningen med en annen klasse i Norden. De fleste klassene ble matchet med en nordisk klasse, men noen klasser brevvekslet med klasser i flere land. Foreningene hadde også flere tilfeller der hele skoler samarbeidet med hverandre.

Foreningen Norden, Sverige har vært koordinator for prosjektet. Informasjon om prosjektet er blitt spredt gjennom foreningenes hjemmesider, medlemsblad og nyhetsbrev, utdanningsmesser samt gjennom annonser.

11. KONTAKT MED SAMARBEIDSPARTNERE I NÆROMRÅDENE

Det finnes nå fungerende Norden-foreninger i Estland, Latvia, Litauen og i Koltushi ved St. Petersburg. De samler nordisk interesserte medlemmer til et arbeid for å spre kunnskaper om Norden i hjemlandene og til å holde kontakter med Norden-foreningene i de nordiske land. I 1999 ble det undertegnet samarbeidsavtaler mellom Foreningene Nordens Forbund og foreningene Norden i Estland og Latvia. Samarbeidsavtalen har mål i å fremme kontakten og samarbeidet mellom Foreningene Nordens Forbund og Foreningene Norden i Estland og Latvia, og knytte disse nærmere til Norden-foreningene i Norden.

Foreningen Norden i Estland ble opprettet i 1989 og har lokallag i flere kommuner. Foreningen har hatt tett samarbeid med Pohjola-Norden i Finland. Representanter fra foreningen har deltatt i diverse nordiske arrangementer under året.

Foreningen Norden i Latvia ble opprettet i 1991 og har nå lokallag i kommuner. Foreningen samler mange unge mennesker med interesse for det nordiske, og flertalet av medlemmene er under 30 år.

Sammen med Foreningen Norden i Estland har foreningen Norden i Latvia lagt fram for Nordisk Ministerråd et forslag til et nytt utvekslingsprosjekt, "Baltjob", som vil tilby sommerjobber for nordiske ungdommer i baltiske land. Forslaget er anbefalt av Baltic Assembly og Swedish Chamber of Commerce i Latvia. Ministerrådet har fortsatt ikke tatt stilling til om det vil støtte dette prosjektet.

Foreningen Norden i Litauen ble startet i 1997 og samler Norden-interesserte fra Vilnius-området, men har også medlemmer fra andre deler av Litauen. I samarbeid med Foreningene Nordens Forbund og Pohjola-Norden, og i regi av Nordisk informasjonskontor i Vilnius, arrangerte igjen foreningen den nordiske biblioteksukken "Ord og toner i Norden". 39 litauiske bibliotekar deltok i prosjektet og gjennomførte 248 ulike arrangementer over hele Litauen, med et deltakerantall på over 12 820 personer. Den nordiske biblioteksukken er blitt det største årlige nordiske kulturarrangementet i Litauen

Foreningen gjennomførte i 2002 en reise for sine medlemmer til Sverige og Norge og hadde da møter med Forbundet og Foreningen Norden, Norge.

Foreningen Norden i Koltushi kommune ble etablert i år 2000 i Koltushi, vest for St. Petersburg. Koltushis historiske og kulturelle bakgrunn og det faktum at mange av innbyggerne har forbindelser med Norden, spesielt med Finland og Sverige har stimulert interessen for foreningen. Foreningen har kontakt med Pohjola-Norden.

12. AKTIVITETER I FORBINDELSE MED NORDISK RÅDS 50-ÅRS JUBILEUM

Etter oppdrag fra Nordisk Råd, og med finansiell støtte fra Rådet, gjennomførte Forbundet og foreningene flere aktiviteter i forbindelse med Nordisk Råds jubileum. Målsettingen for dette var at det i Nordens kommuner kunne gjennomføres lokale arrangementer der det nordiske samarbeidet og nordiske fellesskapet ble markert under jubileumsåret.

I samarbeid med NORDBOK, NOMUS og bedømmelseskomiteen for miljøprisen ble det forberedt et omfattende informasjonsmateriale om litteratur-, musikk- og miljøprisene som under 2002 ble brukt i arrangementer ved bibliotekene i Norden.

Dessuten utarbeidet Foreningene Nordens Ungdomsforbund (FNUF) et konkurranseopplegg for deltakerne i Nordjobb i 2002 hvor deltakerne beskrev de "spor av Norden" de fant på de stedene de arbeidet. Tilsvarende ble det i regi av Pohjola-Norden gjennomført en konkurranse for deltakerne i Nordplus-Mini og andre skoleelever som deltok i nasjonale utvekslingsprogrammer.

For også å kunne trekke de nordiske vennskapskjedene med i markeringen utarbeidet Pohjola-Norden et opplegg for lokal markering av jubileet i regi av de nordiske vennskapskommunene. Det ble utarbeidet en vennskapsbrosjyre som ble distribuert i hele Norden og lokalt ble det gjennomført arrangementer for å markere jubileet. Disse arrangementene var knyttet til bl.a. planting av et "vennskapstre" eller nedsetting av en "vennskapsstein" i kommunenes parker, eller opprettelse av en "vennskapshylle" på kommunens bibliotek med informasjoner som vennskapskommunene og om det nordiske samarbeidet.

Orkester Norden medvirket i markeringen av jubileet i 2002 ved en gallakonsert i forbindelse med sesjonen 2002 i Helsingfors. Denne konserten ble sendt i de nordiske TV-kanalene.

I tillegg til dette gjennomførte Norden-foreningene en lang rekke lokale nasjonale arrangementer for å markere jubileet i de enkelte land. Foreningene Norden arrangert i regi av Pohjola-Norden og i samarbeid med Nordisk Rådet "Nordisk Torg" i sentrum av Helsingfors under sesjonen. Der deltok nærmere 70 organisasjoner med utstillinger og informasjoner om sitt nordiske samarbeid. Nordisk Torg ble godt besøkt av publikum.

13. ANNEN VIRKSOMHET

13.1. Nordisk språkforståelse

I 2000 gjennomførte de nordiske kursgårdene; Voksenåsen, Hässelby, Hanaholmen og Schæffergården en seminarserie "Det umistelige" om nordisk språkforståelse i samarbeid med Nordisk Språkråd. En oppsummeringsrapport fra disse seminarene ble publisert i 2001.

Tilskyndet av Forbundet har Nordisk Kulturfond i arbeidsåret utviklet et opplegg for å oppdatere de vitenskaplige undersøkelser om den faktiske språkforståelsen i Norden som ble gjennomført på 1970-tallet. Avtale om denne undersøkelsen opprettes nå mellom Fondet og Nordisk Språkråd, der sekretariatet nå er flyttet til Norsk Språkråd.

I forlengelsen av diskusjonene under seminarserien "Det umistelige" arrangerte Ministerrådets språkpolitiske referansegruppe et NORDMÅL-forum i november 2002 om "Språkpolitikk i et mangekulturelt Norden". Formålet var å belyse nordisk språkpolitikk i forbindelse med integrasjon av innvandrere, hvilke rettigheter disse har, og spørsmål som reises i forbindelse med språklig integrering av innvandrere.

Forbundets Presidium har under flere møter drøftet utviklingen av språksam arbeidet i Norden. Språksam arbeidet i Norden ble også behandlet på Nordisk Råds sesjon i Helsingfors på bakgrunn av et medlemsforslag om et tiltaksprogram for hvordan det nordiske språkfellesskapet kan vernes og utvikles i framtiden.

På bakgrunn av utredningen om Nordboernes rettigheter har nå Ministerrådet tatt opp arbeidet med å vurdere behovet for endringer av den nordiske språkkonvensjonen også i lys av EU's krav om likebehandling.

Ministerrådet arbeider dessuten med en reorganisering av språksam arbeidet ved etableringen av Nordplus Språk som skal samle de aktivitetene for nordisk språkforståelse og nordisk språksam arbeid som finansieres over det nordiske budsjettet.

På bakgrunn av dette vedtok Presidiet under sitt møte i Helsingfors i oktober en uttalelse om det nordiske språksambeidet der det ble understreket at den nasjonale språkpolitikken og det nordiske samarbeidet om språkforståelsen i Norden må trekke i samme retning. Dessuten mente Presidiet at en nå bør vurdere en ny og mere effektiv organisasjon for det nordiske språksambeidet.

Senere har Presidiet besluttet at det i FNF's regi tas sikte på å arrangere et seminar til høsten 2003 der styrkingen av den nordiske språkkonvensjonen og den framtidige organiseringen av det nordiske språksambeidet tas opp til drøfting.

Presidiets uttalelse om språkspørsmålene vedlegges denne årsmeldingen.

13.2. Konferanse om det grenseregionale samarbeidet i Norden

I samarbeid med Nordisk Embetsmannskomité for regionalpolitikk (NERP), Svenska kommunförbundet og Malmö kommune arrangerte Forbundet i november en konferanse om det grenseregionale samarbeidet i Norden, og den betydning den "Nordiske konvensjonen om grenseregionalt samarbeid" fra 1977 har hatt for samarbeidet mellom kommunene, de erfaringer dette har gitt, og hvilke samarbeidsformer som nå vil være aktuelt å utvikle mellom de nordiske kommunene i lys av regionenes Europa og EU's INTERREG-programmer. Et viktig formål var også å drøfte det kommunale selvstyret i lys av internasjonaliseringen.

Bakgrunnen for konferansen var den konvensjonen som de nordiske land inngikk i 1977 om grenseregionalt samarbeid, som på mange måter representerte en pionerbeslutning i internasjonalt samarbeid, og formålet var å sette søkelyset på hvordan det grenseregionale samarbeidet kan utvikles.

I konferanse deltok ca 50 representanter for kommunenes organisasjoner og kommuner, departementer og grenseregionale samarbeidskomiteene, nordiske regionalpolitiske forskningsinstitusjoner, Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd, Foreningene Norden og vennskapskommuner og andre interesseorganisasjoner, journalister og media.

Det utarbeides egen rapport fra konferansen.

13.3. Hallo Norden og Norden i Fokus

Foreningene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige gjennomfører på oppdrag av Nordisk Ministerrådet prosjektet "Hallo Norden", som er en publikumsteléfono for borgere i Norden som har hatt problemer ved flyttingen i Norden. Dessuten gjennomfører foreningene i Danmark, Norge og Sverige på oppdrag av Ministerrådet prosjektet "Norden i Fokus", som er et aktivitetsprogram om nordiske emner i hovedstedene. I Finland, Helsingfors gjennomføres Norden i Fokus av Nordens institutt i Finland (NIFIN) og i Island, Reykjavik gjennomføres prosjektet av Nordens Hus.

Avtalene om disse to prosjektene er inngått mellom Ministerrådet og de enkelte foreningene, og Forbundet har ingen formelle oppgaver under gjennomføringen av disse oppgavene. Imidlertid inngår rådslagning og drøftinger omkring gjennomføringen av prosjektene jevnlig på Presidiets møter, og på møtene for direktørerne/generalsekretærerne. Også FNF's generalsekretær har medvirket i disse diskusjonene.

13.4. Øvrig kontaktvirksomhet

Under arbeidsåret har det vært nært kontakt med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Presidiets medlemmer har deltatt i Nordisk Råds 54 sesjon i Helsingfors 28.-31.oktober. Generalsekretæren har hatt flere møter med medarbeidere i Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfond. Generalsekretæren har deltatt i et møte mellom Nordisk Råds norske delegasjon og representanter fra frivillige organisasjoner i Norge.

Han har hatt flere møter med Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS) om bl.a spørsmål i tilknytning til Nordboers rettigheter, bankavgiftene og om det nordiske arbeidsformidlingssamarbeidet. Generalsekretæren deltok også på et møte Foreningen Norden, Sverige hadde med representert for fagbevegelsen i Sverige hvor nordboeres rettigheter og flytting innen Norden ble drøftet.

Han deltok på et seminar i Oslo arrangert av Ideell Arena, Sverige om nordisk lederskaps- og kompetanseutvikling for den ideelle sektoren, og et kurs de nordiske tannlegeorganisasjonene arrangert i Oslo om bl.a. det nordiske samarbeidet. Han deltok på et seminar i Arvika om grensehinder, og på Nordkalottkonferansen i Luleå.

Han har dessuten deltatt på Foreningene Nordens årsmøter i Danmark, Sverige og Norge og på et møte for lokallagsordførerne i Island i forbindelse med den islandske foreningens markering av sitt 80-års jubileum.

Han deltok også på Ministerrådets NORDMÅL-forum i november 2002 om "Språkpolitikk i et mangekulturelt Norden" og Nordisk Kulturfonds seminar om "Nordisk kulturpolitikk i forandring".

14. VEDLEGG

14.1 HANDLINGSPROGRAM FOR FORENINGENE NORDENS FORBUND 2003 - 2005

Vedtatt på Presidiets møte i Stockholm 4. og 5. februar 2003

Vår oppgave

Fellesskapet mellom de nordiske land og nordiske folk gir en merverdi ved vår deltagelse i det internasjonale samfunnet. Vår felles historie, kultur og språk gir oss et ansvar for å videreføre et nordisk samarbeid som inkluderer alle som bor i Norden, og som utvider de folkelige kontaktene til andre land i Europa.

Norden-foreningene vil bidra til å fordype et folkelig felleskap omkring det nordiske samarbeidet og de nordiske lands deltagelse internasjonalt gjennom samarbeidet i Foreningene Nordens Forbund.

Forbundets arbeid skal bidra til å øke forståelsen for det nordiske fellesskapet og nordiske forhold blant befolkningen i våre land, og styrke kontaktene også mellom nordboere med ulik språklig, kulturell og etnisk bakgrunn.

Hvem deltar i Foreningene Nordens Forbund?

Foreningene Nordens Forbund er et samarbeidsorgan for Norden, dansk forening for nordisk samarbejde; Pohjola-Norden, Centralförbund i Finland för nordiskt samarbete; Norrøna Félagi_ í Føroyum; Foreningen Norden, Grønland; Norræna Félagi_ á Ísland; Norden, norsk forening for nordisk samarbeid, Norden, svensk förening för nordiskt samarbete og Föreningen Norden på Åland, samt Foreningene Nordens Ungdom (FNU).

Vi samarbeider også med Eesti Põhjala Ühing (Foreningen Norden i Estland) og Biedr_ba Norden Latvija (Foreningen Norden i Latvia).

Våre utfordringer

Det nordiske samarbeidet preges i økende grad av den internasjonale utviklingen, der den Europeiske Unionen, med en kombinasjon av fôderalt og overstatlig samarbeid nå står overfor en bred utvidelse, det Europeiske økonomiske samarbeidet gjennom EØS, og de globale samarbeidsorganisasjonene, setter dagsorden også for vårt nordiske samarbeid.

Gjennom arbeidet i EU's Framtidskonvent trekkes nå retningslinjene opp for en reform for effektivisering av det framtidige europeiske samarbeidet, og dette vil påvirke alle europeiske land i årene framover. De økonomiske, sosiale og demografiske endringene i våre land vil stille store krav til det nordiske fellesskapet og våre sosiale velferdssystem, men også gi nye innslag i vårt kultur- og verdifellesskap.

Forbundet og Norden-foreningene har høy beredskap for både å fastholde og stimulere det nordiske fellesskapet, og å bidra til å utvikle den nordiske integrasjonen. Dette krever en tydelig oppmerksomhet på "medborgernes Norden", der vi gjennom initiativer og forslag må medvirke til å utbygge og forsterke borgernes gjensidige rettigheter i Norden, slik at alle som bor i våre land, uavhengig av statsborgerskap, blir behandlet likt og kan delta i utviklingen av det nordiske fellesskapet.

Vår utgangspunkt må her være at både de nordiske lands og de selvstyreende områdenes parlament og regjeringer fortsatt ønsker å videreføre det framgangsrike nordiske samarbeidet som en samlende oppgave mellom våre land.

Våre satsingsområder

Forbundets er foreningenes felles plattform for diskusjoner om de felles prioriteringer og Forbundet virksomhet bygger på de prioriteringer medlemsorganisasjonene har valgt for sin nasjonale virksomhet. Samarbeidet med de andre Norden-foreningene kan øke gjennomslagskraften for de sakene foreningene tar opp nasjonalt, og bidra til at foreningene kan framstå som et attraktivt nordisk foreningstilbud til nåværende og framtidige medlemmer.

Dette skal skje ved at foreningene og Forbundet legger vekt på:

Kunnskaper – om de nordiske lands historie, kultur, språk og samfunnsforhold, og om våre lands deltagelse i det internasjonale samarbeidet.

- Vennskap - og folkelige kontakt mellom våre nordiske granner, og med våre granner ved Østersjøen, i det øvrige Europa og i USA og Canada.
- Samarbeid - og initiativer for å utvikle det nordiske fellesskapet, og et bredere internasjonalt samvirke med vekt på de folkelige organisasjonenes interesser.

Gjennom Forbundet vil derfor foreningene styrke samhandlingen og samarbeidet med sikte på å organisere foreningsaktivitetene og prosjektvirksomheten på en effektiv og rasjonell måte, og utvikle initiativer og diskusjoner om det nordiske fellesskapet.

Forbundet er også foreningenes redskap for diskusjoner med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om prioriterte oppgaver i det nordiske samarbeidet, og om de nordiske lands deltagelse i internasjonalt samarbeid.

Våre prioriterte oppgaver i årene framover

De utfordringene som det nordiske samarbeidet stilles overfor krever målbevisste innsatser fra Forbundet og foreningene når det gjelder å styrke de organisatoriske og medlemsmessige forutsetningene for foreningenes arbeid.

De krever fornyelse av foreningenes arbeidsformer og aktiviteter for å nå nye medlemsgrupper, og for å sikre at det nordiske samarbeidet er til nytte for folket i Norden.

Utdelingene krever stor årvåkenhet og innsikt i de forhold som påvirker de nordiske lands muligheter, og mulighetene for å utvikle det nordiske samarbeidet.

For å møte dette vil derfor foreningene gjennom Forbundet arbeide aktivt sammen om:

• BREDERE MEDLEMSUNDERLAG OG STYRKET ORGANISASJON

Foreningene vil samarbeide aktivt for å styrke sitt medlemsunderlag bla. gjennom koordinerte vervingskampanjer, felles medlemskort og felles medlemsfordeler, og adgang til å abonnere på søsterforeningenes tidsskrifter.

Foreningene vil samarbeide om personalutdanning for organisasjonenes ansatte og tillitsvalgte på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

• Konkrete oppgaver i perioden

- Under årene 2003 – 2005 skal foreningene gjennomføre en koordinert vervingskampanje med sikte på å rekruttere nye medlemmer særlig blant studenter og skolelever, og blant nordboere som arbeider i et annet nordisk land, samt blant innvandrere i Norden.
- Foreningene skal gjennom Forbundet utvikle og ta i bruk et felles medlemskort som understrekker medlemmenes tilknytning til den nasjonale foreningene og til det samarbeidet foreningene gjennomfører gjennom Forbundet. Medlemskortet skal gi adgang til medlemsfordeler i alle nordiske land, og foreningene skal samarbeide om avtaler om slike medlemsfordeler med større nordiske bedrifter, transportselskaper kulturfestivaler og museer ol.
- Foreningene skal gjennom Forbundet utvikle et redaksjonelt samarbeid mellom sine tidskrifter. Tilsvarende skal foreningene samarbeide om kontakt med annonsører og utviklet et felles nordisk annonseringstilbud for disse.
- Foreningene skal gjennom Forbundet også utvikle et felles utdanningstilbud til sine ansatte og tillitsvalgte som en påbygning på den nasjonale personalutdanningen, samt et organisert nordisk utvekslings- og praksisprogram for sine medarbeiter og tillitsvalgte. Målsettingen skal være at de ansatte og tillitsvalgte hvert år skal få et felles nordisk kurstilbud.

• STYRKET KOORDINERING AV FORENINGENES NASJONALE ARBEID

Foreningene Nordens Forbunds rolle som koordineringsorgan for foreningenes aktiviteter skal styrkes og Forbundets sekretariat skal fungere som den ytterst ansvarlige for foreningenes felles prosjekter, samt representere foreningene i kontaktene med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

• Konkrete oppgaver i perioden

- Forbundets rolle som koordineringsorgan for foreningenes aktiviteter skal styrkes gjennom en reorganisering av Forbundets sekretariat, der de prosjektansvarlige medarbeiderne inngår i sekretariatets bemanningsplan, og når forholdene tilslier det plasseres i dette sekretariatet.

6. Foreningene skal gjennomgå opplegget av FNF's styringsorganer; "direktørermøtene" og Presidiets møter, med sikte på å utdype arbeidsdelingen mellom disse, samt knytte Presidiets arbeid tettere opp til foreningenes nasjonale styringsorganer, herunder også ta stilling til om de tidligere "forbundsmøtene" skal gjenopptas i en modernisert form.
7. Foreningene skal gjennom Forbundet årlig samrå seg om, og utforme sine nasjonale strategi- og arbeidsplaner, og foreningenes og FNF's årlege møteplaner skal koordineres med sikte på en felles aktivitets- og møteplan for hele Norden-virksomheten.
8. FNF skal i kontakt med foreningene opprette et person- og adresseregister for FNF, landsforeningene, distriktsorganisasjonene og lokalforeningene, som skal jevnlig ajourføres og være tilgjengelig på foreningenes hjemmesider.

• **UTVIKLE NORDISKE MØTEPLASSER OG AKTIVITETER**

Gjennom Forbundet vil foreningene ta ansvaret for velorganiserte og attraktive utvekslingsordninger for ulike målgrupper, med særlig vekt på barn og ungdom. Foreningene vil samarbeide om å bygge kulturelle og sosiale broer mellom folk i Norden gjennom utvikling av vennskapssamarbeidet mellom kommuner og organisasjoner i Norden, og mellom Norden og grannelandene.

• **Konkrete oppgaver i perioden**

9. FNF skal i kontakt med Nordisk Ministerråd styrke organiseringen av utvekslingsprosjektene. Innsatsene for å trekke innvandrerungdom med i Nordjobb skal styrkes med sikte på at flere deltakere kommer fra innvandrermiljøer.
10. Det nordiske biblioteksprosjektet "Skumringstime" og "Gryningstime" skal videreutvikles i samarbeid med PR-foreningen for nordiske bibliotekar. I forbindelse med dette prosjektet skal en drøfte med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd hvordan den fokuseringen som nå er forberedt om de nordiske prisene, kan inngå i biblioteksprosjektet også i framtiden.
11. Samarbeidet mellom foreningene, og med kommunenes organisasjoner, om vennskapssamarbeidet skal utvikles ved at det opprettes en felles nordiske hjemmeside for vennskaps-forbindelsene. Etablering av vennskapsforbindelsene til grannelandene, og kommuner og foreninger i andre europeiske land skal prioriteres.
Foreningene skal samarbeide om utviklingen av og gjennomføringen av "Nordisk Treff" som et fast tilbakekommende møtepunkt for vennskapskommunene og organisasjonene.
12. Prosjektet "Nordisk Gjestebud" skal videreutvikles og gjennomføres i kontakt med flere samarbeidspartnere og med fortsatt tyngdepunkt rundt Norden Dag 23. mars.
13. Et nytt folkelig prosjekt "Vi bor også i Norden" rettet til innvandrerungdom skal utvikles og tilby disse ungdomsgruppene muligheter for spesielle aktivitets- og utvekslingsopplegg, samt tilrettelagt informasjon om de nordiske land og det nordiske fellesskapet.

• **STYRKE INTERESSEN FOR DE NORDISKE LANDS FELLES HISTORIE, KULTUR OG SPRÅK**

Foreningene vil samarbeide om aktiviteter som utdyper kunnskapene og forståelsen for vår felles historie, kultur og språk, der også innvandrernes bidrag til en fornyelse og bredere nordisk kulturforståelse skal aktiviseres og tas vare på.

• **Konkrete oppgaver i perioden**

14. Foreningene skal gjennom Forbundet videreutvikle skolesamarbeidet med vekt på aktiviteter for lærere og elever gjennom organisering av utvekslingsordninger, det nordiske brevvekslingsprosjektet og gjennom informasjons- og undervisningsmateriale om Norden, nordisk historie, kultur og språk for lærere og lærerstuderter, samt informasjons- og undervisningsmateriell om Norden og nordiske forhold for ulike elevgrupper.
15. Foreningene skal gjennom Forbundet samarbeide om en seminarserie "Vi og Norden", rettet til lærere og andre interesserte, der de nordiske lands historie kultur, språk og moderne samfunnsforhold presenteres. Seminarene skal arrangeres i rekkefølge i de respektive land.
16. Foreningene skal gjennom Forbundet samarbeide om et seminar, "Vårt bidrag til Norden", der innvandrergrupper presenterer sin kultur, tradisjoner og vurderinger som bidrag til utviklingen av det moderne nordiske fellesskapet.
17. Foreningene skal gjennom Forbundet fortsette et aktivt samarbeid for å utvirke at de nordiske public-servicekanalene skal kunne sees i alle nordiske land.

• **STYRKE KUNNSKAPENE OM DET MODERNE NORDENR**

Foreningene vil samarbeide om bredere informasjoner om det moderne Norden, og engasjere nordisk interesserte mennesker, organisasjoner og bedrifter, nordiske og nasjonale myndigheter i kurs- og opplysningsvirksomhet om likheter og ulikheter mellom våre land.

• Konkrete oppgaver i perioden

18. Foreningene skal gjennom Forbundet samarbeide om å utvikle seminartilbud til nordiske bedrifter, organisasjoner og myndigheter om nordisk kultur og samfunnsforhold.
19. Foreningene skal samarbeide om utvikling av prosjektet "Norden i Fokus" og i fellesskap drøfte med Nordisk Ministerråd hvordan denne virksomheten kan utvikles videre.

• NORDBOERS RETTIGHETER

Foreningene vil samarbeide om oppfølgingen av rapporten "Nordboers rettigheter", og overvåke hvordan Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de nasjonale myndighetene følger opp rapportens forslag, samt engasjere andre interesseorganisasjoner i arbeidet med oppfølging av forslagene.

• Konkrete oppgaver i perioden

20. Foreningene skal samarbeide om å utvikle "Hallo Norden" og i fellesskap drøfte med Nordisk Ministerråd hvordan denne publikumsvirksomheten kan utvikles.
21. Foreningene skal også i kontakt med Nordisk Ministerråd og de nasjonale myndighetene utforme og gjennomføre informasjons- og skoleringsstiltak for de ansvarlige myndighetene.

• FORNYE INTERESSEN FOR DEMOKRATI, IDENTITET OG FELLESSKAP

Gjennom Forbundet vil foreningene legges særlig vekt på å fornye interessen for demokrati, identitet og fellesskap blant barn og ungdom, og å skape forståelse for verdien av et åpent nordisk samfunn med gjensidige muligheter og rettigheter for borgerne, og der likestilling mellom kjønnene og mellom de ulike befolkningsgruppene danner grunnlaget for kulturell, sosial og økonomisk framgang i våre land.

• Konkrete oppgaver i perioden

22. Under perioden skal foreningene, i kontakt med andre frivillige organisasjoner, samarbeide om et seminaropplegg om "Barn og demokrati", der de grunnleggende forholdene ved et aktivt demokrati med barn som aktører tas opp til diskusjon.
23. Foreningene skal ta initiativ til et nordisk forskningsprogram om det flerkulturelle Norden som grunnlag for kulturell, sosiale og økonomisk framgang for Norden.

• STIMULERER TIL DEBATT OM NYE OPPGAVER I DET NORDISKE SAMARBEIDET

Gjennom Forbundet vil foreningene aktivt bidra i debatten om sentrale oppgaver i det nordiske samarbeidet, og ta initiativer til nye samarbeidsoppgaver og samarbeidformer mellom våre land. I dette skal det fortsatte nordiske fellesskapet skal stå sterkt, også som grunnlag for våre lands deltagelse i utviklingen av det europeiske og globale samarbeidet.

• Konkrete oppgaver i perioden

24. Gjennom Forbundet vil foreningene jevnlig analysere erfaringene med de nordiske avtalene og samarbeidsformene og peke på nye oppgaver. Grunnlaget for dette finnes i Forbundets forslag i rapporten "Norden i tiden og verden".
25. Gjennom Forbundet vil foreningene særlig studere hvordan de nordiske land iverksetter og implementerer EU-direktiver og forordninger, samt beslutninger i andre internasjonale samarbeidsorganer, med sikte på størst mulig nordisk sammenfall.
26. Forbundet vil gjenoppta kontaktene til de frivillige organisasjonene i Norden ved en fornyet utforming av Nordens Folkelige Forsamling basert på løpende informasjonskontakt med disse organisasjonene der sentrale nordiske samarbeidsspørsmål kan drøftes.

14.2. Uttalelse om språksamrådet i Norden

Pressemelding. Den nasjonale språkpolitikken og det nordiske samarbeidet om språkforståelsen i Norden må trekke i samme retning.

Foreningene Nordens Forbund mener en nå bør vurdere en ny og mere effektiv organisasjon for det nordiske språksamrådet.

På sitt møte i Helsingfors 28. oktober har Foreningene Nordens Forbund kunnet konstatere at fortsatt behøves effektive og langsigtede innsatser for å kunne bevare og utvikle språkforståelsen i Norden. Nettopp mulighetene til å kunne bruke de skandinaviske språkene i kontakten og samkvemet mellom våre land er avgjørende for at det nordiske samarbeidet fortsatt kan utvikle seg til beste for befolkningen.

Språksituasjonen i Norden holder nå på å endres radikalt, der også globaliseringen innebærer at en i Norden må utvikle en langsigktig strategi for å skape avanserte parallellspråk mellom engelsk og nordiske språk på en rekke samfunnsområder, og risikoen for domenetap, der våre nordiske språk erstattes av bl.a. engelsk på sentrale områder som f. eks. innen næringslivet, og ikke minst de nære kontaktene til EU, krever en samlet språkpolitisk innsats fra Norden.

Flyktning- og arbeidskraftinnvandringen til Norden har ført med seg at kanskje en million nordboere ikke har noe nordisk språk som morsmål, og dette stiller språkarbeidet og språkpolitikken overfor helt nye oppgaver.

På bakgrunn av medlemsforslaget om vern av det nordiske språkfellesskapet som skal behandles i Nordisk Råds sesjon denne uken, mener Forbundet at det i tillegg til et tiltaksprogram om hvordan det nordiske språkfellesskapet skal utvikles i framtiden, behøves også en gjennomgang av organisering av det nordiske språksam arbeidet.

Samtidig må de enkelte land i sin nasjonale språkpolitikk og lovgivning på området inkludere også et nasjonalt ansvar for styrket nordisk språkforståelse. Dette gjelder nå både Finland som har et lovfortslag til behandling i Riksdagen, og Sverige som på bakgrunn av en omfattende utredning arbeider med en handlingsplan for det svenske språket. Også i det kommende arbeidet med et språkpolitisk program i Danmark må det nasjonale ansvaret for at vi beholder og utvikler språkforståelsen blant de kommende generasjonene inngå.

Denne uttalelsen en vedtatt av Foreningene Nordens Forbunds Presidiums møte i Helsingfors den 28. oktober 2002. Forbundet ledes av Knud Enggaard, ordfører i Foreningen Norden, Danmark og i Presidiet inngår dessuten ordførerne i Foreningene Norden Riitta Prusti, Finland, Birgit Kruse, Færøyene, Sigurlin Sveinbjarnardóttir, Island, Grete Øverlier, Norge, Bengt Göransson, Sverige og Hasse Svensson, Åland. Eventuelle spørsmål: generalsekretær i Pohjola-Norden Larserik Häggman, tlf. +358 (0)9 454 20 80, mobil +358 50 339 3201.

14.3. Pressemelding om bankundersøkelsen 8.1.2002 NORDISKE BANKER TIL LITEN NYTTE FOR PRIVATKUNDENE

Foreningene Norden avslører i forbrukertest at det koster 10 ganger mer å sende penger mellom Norden enn innen eget land. Det er uforståelig hva en egentlig betaler for sier generalsekretær Terje Tveito Foreningene Nordens Forbund

Den nordiske bankstrukturen har gjennomgått store endringer de senere årene der oppkjøp og sammenslåinger av banker til nordiske banker har vært begrunnet med at dette må til for å klare den internasjonale konkurransen og for å kunne gi kundene bedre og billigere banktjenester. Ikke minst omsorgen for bankkundene har vært brukt som et sterkt argument overfor myndighetene for å få til disse fusjonene.

Flere banker forsøker nå å profilere seg som moderne og markedstilpassede banken med fordelaktige tjenester for publikum.

Virkeligheten viser imidlertid at dette på langt nær er tilfellet. Dette framgår tydelig av en test Foreningene Nordens Forbund og Norden-foreningene i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige og Åland gjennomførte 10.-13. desember i fjor. Foreningene sendte henholdsvis danske, norske og svenske 100 kroner, 1000 islandske kroner og 100 finske mark fra et antall banker i de respektive land til banker i de øvrige land. I alt var 16 banker/bankgrupper eller 32 bankfilialer involvert som avsenderbanker eller som mottakere. Flere av disse bankene og filialene inngår i samme nordiske bankkonsern.

Ufallet av denne testen er urovekkende, mener Foreningene Nordens Forbund. Både kostnadene og tidsforbruket ved forsendelsene viser at bankene ikke kan gi kundene gode produkter.

I alt ble det innbetalt NOK 4762 i disse banken og gebyrene for forsendelsene ble samlet NOK 4937. Det høyeste gebyret ble betalt i Norge der banken som overførte NOK 100 kroner til Danmark skulle ha NOK 210 kroner for transaksjonen. Banken kunne også tilby en ekspressooverføring som ville koste 400 kroner. Halvparten av bankene tok gebyrer som oversteg beløpet som skulle sendes. Billigst ble det i Island der noen av bankene foreslo at kunden kunne kjøpe en sjekk og sende denne i posten.

For Norden-foreningene ga testen selvfølgelig et økonomisk tap, men den viste med all tydelighet at overføringer mellom banker i Norden er dyrt for forbrukerne. Det overraskende er at dette også gjelder overføringer mellom banker i Norden som inngår i den samme nordiske bankgrupperingen, sier generalsekretær Terje Tveito. Her må nok disse nordisk profilerte bankene skjerpe seg.

Tidsforbruket for denne overførselen varierer fra en dag til 8 dager, noe som også er et dårlig resultat for kundene.

En annen observasjon som ble gjort under testen var at bankene ikke hadde prislister for sine tjenester som kundene kunne få, bortsatt fra de norske bankene, hvor dette er pålagt av myndighetene. Flere banker sa at de nok hadde slike lister, men fikk ikke gi dem ut.

Det var heller ikke muligheter for å få en rimelig forklaring på hva en egentlig betalte for ved disse gebyrene. Svaret fra bankfunksjonærene var gjerne at slik var det. I lys av at nordiske banker har en meget avansert datautrustning, har de altså kostnads- og tidskrevende rutiner for betalingsformidling over grensene. Det er ikke tillitsvekkende, mener generalsekretær Tveito.

I Norge skal slike overførsler dessuten rapporteres til sentralbanken, Norge Bank, med en forklaring på hva betalingen gjaldt. Åpenbart har også den norske sentralbanken et ansvar for de høye gebyrene.

På tross av manglende prisinformasjon fra bankene viser en gjennomgang av innenlands betalingsformidling at bankenes gebyrer på tilsvarende overføringer hadde blitt vesentlig lavere, anslagsvis bare tiendeparten.

Når en da vet at det hver måned er over 200 000 nordboere som får overført sine pensjoner eller lønn fra et annet nordisk land via bankene, tyder denne testen på at bankene her gjør betydelige fortjenester.

Det er all grunn til for bankene selv, og ikke minst for myndighetene til å se nærmere på denne betalingsformidlingen i Norden. Det er ikke i forbrukernes interesse at det dannes store bankgrupperinger om ikke dette gir bedre og billigere produkter for kundene.

Når nå EU-kommisjonen legger opp til at banktjenester mellom EU-landene skal koste det samme som innen de enkelte land, betyr dette at Finland som EMU-land vil følge direktivet, mens Sverige og Danmark må ta nasjonale beslutninger om de vil legge seg på samme linje.

Tilsvarende må Island og Norge vurdere om direktivet faller innenfor EØS-avtalen. Om ikke de nordiske regjeringene finner felles løsninger på dette vil bankomkostningene i Norden i løpet av året bli ulike og trolig fortsatt høyere enn i de øvrige europeiske land.

Dette kan ingen, bortsett fra bankene selv, være tjent med sier generalsekretær Tveito. De nordiske regjeringene bør derfor følge ambassadør Ole Norrbucks forslag fra rapporten om Nordboers rettigheter, og sørge for at prisene på slike betalingstjenester reduseres kraftig.

14.4. Uttalelse til Samarbeidsministrene om banktjenestene i Norden Betalingsformidlingstjenester i Norden

Foreningene Nordens Forbund gjennomførte i desember 2001 en enkel forbrukertest som viste at de nordiske bankenes betalingsformidlingstjenester er dyre, at overføringene mellom de nordiske land tar lang tid og at informasjonene fra bankene til kundene er mangelfulle. Informasjoner om dette er tidligere sendt til Samarbeidsministrene. Senere har den svenske Banksinspektionen gjennomført en tilsvarende test som kommer til samme konklusjoner.

Forbundet har med tilfredshet notert at både Nordisk Ministerråd, Samarbeidsministrene, de nordiske finansministrene og de nordiske konsumentministrene nå har tatt opp spørsmålet om bankenes betalingstjenester til behandling.

Forbundet vil imidlertid understreke at det nå er viktig at de nordiske land samtidig og etter samme retningslinjer følger opp EU-kommisjonens forordning om grenseoverskridende betalinger i euro, slik at også betalinger i nordiske valutaer kan skje etter samme regler og til samme pris. Etter Forbundets mening er det særlig viktig at dette løses samtidig og innenfor EU-foreordningens rammer i alle nordiske land.

På bakgrunn av Bankinspektionens rapport mener Forbundet dessuten at det ikke er nødvendig å foreta ytterligere undersøkelser, men at regjeringene i samråd finner felles løsninger.

I likhet med Foreningen Norden, Sverige som den 13. mars tok dette opp med den svenske samarbeidsministeren, vil Norden-foreningene i de øvrige land derfor be Nordisk Ministerråd, Samarbeidsministerne om at de nordiske finansministrene oppfordres til å finne en praktisk løsning på dette til beste for nordiske forbrukere.

Vi viser i den sammenheng også til forslaget fra Ministerrådets utredningsmann, ambassadør Ole Norrback, som i sin slutt rapport om Nordboernes rettigheter foreslår at en slik ordning skal gjennomføres på samme tidspunkt som EU forutsetter at euro-betalingene skal skje fra 1.6. 2003.

14.5. Uttalelse til Samarbeidsministrene om Nordboers rettigheter

Foreningene Nordens Forbund har tatt del i de forslag som nå foreligger fra Ministerrådets utredningsmann, ambassadør Ole Norrback, og vil, etter å ha fått en bred orientering fra ham under vårt møte i Reykjavik 14. april 2002, uttale følgende:

Ministerrådet fortjener all honnør for at dette arbeidet er blitt gjennomført og at utredningmannens rapport på en så tydelig og konkret måte har kunnet beskrive de svakheter som dessverre finnes i praktiseringen av de nordiske avtalene. Vi vil også gi honnør til utredningmannen for klare og konstruktive forslag om hvordan disse viktige avtalene kan bli til gagn for borgene i Norden.

Vi forutsetter derfor at Ministerrådet nå finner muligheter for konkret å følge opp forslagene innenfor de tidsrammene som foreslås. Ikke minst for å kunne bevare og ytterligere styrke nordboernes positive oppfatning av og tiltro til det nordiske samarbeidets nytte for innbyggerne i Norden, vil det være viktig at de vanskelighetene og urimelighetene som finnes, blir fjernet snarest mulig.

I forbindelse med dette vil vi understreke at denne oppfølgingen må skje under mest mulig åpenhet, og vi viser i den anledning til den henvendelsen vi gjorde til Ministerrådet om å bringe offentlighetsreglene for de nordiske samarbeidsorganene mer i samsvar med de nasjonale offentlighetsreglene.

Nettopp nå når de rettighetene borgene har etter nordiske avtaler skal klargjøres, er det viktig at de det gjelder, og deres organisasjoner, kan ha innsyn i arbeidet, og gis muligheter for å bidra med synspunkter og erfaringer.

Under oppfølgingen av rapporten vil vi legge særlig vekt på at de problemene som knytter seg til nordboernes muligheter for å ta utdanning i våre land og å få denne utdanningen godkjent i eget land, nå blir løst. Dessuten mener vi at skal felles nordiske utdanningsmuligheter bli reelle for innbyggerne, må det skapes felles regler for studiestøtte slik at ingen elever eller studenter faller utenfor systemet.

Vi vil også understreke betydningen av at det til den nordiske språkkonvensjonen utformes en praktisk språkservice som gjør det mulig for borgene å gjøre seg nytte av konvensjonens intensjoner og formål. I særlig grad gjelder dette borgere som har finsk, islandsk, færøyisk, inuitisk og samisk som morsmål.

Forbundet mener også at rapportens forslag om å revitalisere det nordiske arbeidsmarkedssamarbeidet og den nordiske arbeidsformidlingstjenesten er nødvendig både for å sikre arbeidssøkere muligheter til å finne arbeide i Norden og for å sikre de nordiske bedriftene tilgang på kompetente medarbeidere.

Utredningmannen tar opp flere forslag som gjelder beskatning, ikke minst når det gjelder beskatning av kortvarige inntektsforhold i annet nordisk land, og beskatning av pensjoner. Her vil Forbundet understreke at dette er spørsmål som regjeringene må løse ikke minst av hensyn til det overordnende formålet med det nordiske samarbeidet om å gi borgere muligheter til å velge å bo og arbeide i hele Norden.

Tilsvarende er det regjeringenes klare ansvar at nasjonale regler for sosiale rettigheter ikke fører til at borgene i Norden i praksis faller utenfor ved flytting eller opphold i et annet nordisk land.

Vi vil også peke på utredningsmannens forslag om at Ministerrådet tar initiativet til en gjennomgang av samtlige nordiske avtaler med sikte på å skape likhet mellom nordiske statsborgere og nye nordboere. Etter Norden-foreningenes oppfatning er det ikke akseptabelt og i strid med grunnleggende rettferdighetsoppfatninger at store befolkningsgrupper bor i våre land uten å ha samme sosiale rettigheter som den øvrige befolkningen.

Dessuten mener vi at Ministerrådet nå snarest bør følge opp de forslagene som finnes i rapporten "Fri rörlighet för alla" som Nordiska samarbeidsorganet for handikappfrågor (NSH) har utarbeidet. Også våre borgere med handikap må kunne ta del i den frie rörligheten i Norden på en praktisk måte.

Utredningsmannen har i delrapport to pekt på de informasjonsinnsatsene som nå må til for å sikre kunnskaper om det nordiske avtalene og Nordboernes rettigheter både blant borgerne og de myndighetene som nasjonalt har ansvaret. Forbundet støtter fullt ut disse forslagene og mener det er grunnleggende for tiltroen til det nordiske samarbeidet at disse rettighetene på en praktisk og rettferdig måte kommer borgerne til del.

Vi deltar gjerne fra Norden-foreningenes side i arbeidet med å spre bedre kunnskaper og informasjoner om dette. Gjennom vårt arbeid med "Hallo Norden" har vi kunnet medvirke til å skape oppmerksomhet om disse rettighetene, og bidratt til at praktiske og konkrete problemer for borgerne kan bli løst.

Vi ser derfor fram til at Ministerrådet følger opp utredningsmannens forslag om at en allerede fra 2003 kan tilføre ytterligere midler til "Hallo Norden"-organisasjonen. Etter vår mening vil en evaluering av dette prosjektet gi bedre oversikt over nytten i prosjektet når evalueringen skjer på grunnlag av bedre kapasitet i prosjektet. Vi støtter derfor forslaget om et denne evalueringen bør skje på grunnlag av to års drift med heltidstjenester.

Dersom spørsmålet om ytterligere ressurser i prosjektet først blir vurdert etter en evaluering som gjennomføres i 2003, vil en utvidelse av prosjektet først kunne skje under behandlingen av Ministerrådets budsjett for 2004. Med den oppmerksomhet rapporten om Nordboernes rettigheter nå vil utløse, er dette et dårlig signal til alle de nordboerene som jevnlig møter problemer og fastner i det nordiske byråkratiet.

I den anledning vil vi understreke at i den utstrekning myndighetene etablerer rettigheter for borgerne på nordisk plan, påtar de seg også en allmenn opplysningsplikt overfor borgerne og et ansvar for at disse rettighetene gjennomføres på en rettferdig og forutsigbar måte. Nettopp "Hallo Norden"-prosjektet medvirker til å styrke denne forutsigbare og rettferdige praktiseringen av disse rettighetene, og er et viktig bidrag til styrket offentlighet i det nordiske samarbeidet.

Foreningene Nordens Forbund vil avslutningsvis understreke det fortjenestefulle i at Nordisk Ministerråd har satt så sterkt fokus på det nordiske samarbeidets betydning og nytte for befolkningen i Norden, og vi håper våre synspunkter kan vedvirke til at Ministerrådet nå raskt følger opp forslagene i rapporten. For vår egen del kommer vi til å følge dette arbeidet nøye og vi regner med at de rapporter Ministerrådet utarbeider om oppfølgningen også blir forelagt Foreningene Norden.

14.6. Uttalelse til medlemsforslag A 1289/kultur om "Information om unges muligheder for uddannelse i hele Norden, herunder muligheden for et "nordisk uddannelsesår"

Medlemsforslag A 1289/kultur om Information om unges muligheder for uddannelse i hele Norden, herunder muligheden for et "nordisk uddannelsesår"

På vegne av Foreningene Nordens Forbund, og etter samråd med de nasjonale Norden-foreningene vil vi gjerne uttale følgende til det aktuelle medlemsforslaget:

Foreningene Nordens Forbund og Norden-foreningene støtter det foreliggende medlemsforslaget om informasjon om de unges muligheter for utdanning i hele Norden og at dette konkretiseres i et opplegg av et nordisk utdanningsår som inngår i den nasjonale gymnasiale utdanningen. Både for å forbedre ungdommenes utdanningsmuligheter, styrke deres interesse for Norden og forholdene i Norden, og deres kjennskap til de nordiske språk, kultur og historie, samt for å sikre tilgangen på høyt kvalifiserte ungdommer i våre land vil en sterkere samordning av de gymnasiale utdanningstilbudene i Norden være nødvendig.

Vi tok disse spørsmålene opp i vår rapport om "Norden i tiden og verden" i september 2000 under den aktuelle diskusjonen om det nordiske samarbeidets framtid, der vi spesielt pekte på at de nordiske lands utdanningssystemer, krav og kompetanse, må inngå i et bredt felles nordisk utdanningstilbud gjennom et praktisk og målrettet nettverksamarbeid mellom eksisterende utdanningsinstitusjoner.

Vi vil be Nordisk Råd feste oppmerksomheten på de konsekvenser de nasjonale endringene i utdanningssystemene har gitt, der de enkelte skoler har stor selvstedighet ved valg av undervisningsopplegg og undervisningsmateriell, og de begrensninger dette gir for å kunne skape et fungerende fellesnordisk utdanningstilbud. Ikke minst når det gjelder Norden-kunnskapene i lærebøker, og i undervisningen, er det vår erfaring at det i dag er meget vanskelig å få innsikt i hva elevene faktisk lærer.

Vi mener også at et fungerende nordisk utdanningstilbud på dette nivået må følges av et forbedret felles nordisk studiefinansieringssystem, og oppfordrer derfor Nordisk Råd å inkludere også dette i rekommendasjonen til Nordisk Ministerråd.

Vi mener dessuten at informasjonene om de unges muligheter til utdanning i hele Norden, og opplegget av et nordisk utdanningsår, må utformes slik at også ungdommer med innvandrerbakgrunn i våre land fullt ut kan ta del i dette nordiske utdanningstilbuet.

15. HJEMMESIDER

FNF/FORENINGENE:

- FNF: www.fnf.norden.no
Finland: www.pohjola-norden.fi
Island: www.norden.is
Norge: www.norden.no
Sverige: www.norden.se
Latvia: www.norden.lv
FNUF: www.fnuf.org

PROSJEKTENE:

- Nordjobb: www.nordjobb.net
Nordpraktik: www.nordpraktik.net
Biblioteksprosjektet: www.nordiskbiblioteksvecka.org

Foreningene Norden

Foreningen Norden Danmark

Malmøgade 3
DK-2100 København Ø
Tlf: +45 35 42 63 25
Fax: +45 35 42 80 88
E-mail: landskontoret@foreningen-norden.dk

Pohjola-Norden

Sibeliusgatan 9A 20
FI-00250 Helsingfors
Tlf: +358 9 454 20 80
Fax: +358 9 454 20 820
E-mail: pn@pohjola-norden.fi

Norræna Felagid i Føroyum

J. Paturssonargøta 24
FR-100 Tórshavn
Tel. +298 315 319
Fax +298 315 727
E-mail: frnorden@post.olivant.fo

Norræna félagið

Öoinsgötu 7
IS-101 Reykjavík
Tlf: +354 551 0165
Fax: +354 562 8296
E-mail: norden@norden.is

Foreningen Norden Norge

Harbitzalléen 24
NO-0275 Oslo
Tel: +47 22 51 67 60
Fax: +47 22 51 67 61
E-mail: foreningen@norden.no

Föreningen Norden Sverige

Hantverkargatan 33
Box 12707
SE-112 95 Stockholm
Tlf: +46 (0)8 506 11 300
Fax: +46 (0)8 506 11 320
E-mail: foreningen@norden.se

Föreningen Norden på Åland

Torggatan 10
FI-22100 Mariehamn
Tel/fax: +358 (0)18 172 79
E-mail: norden@aland.net

Foreningene Nordens Ungdom

Ordförande Antton Rönnholm,
Universitetsgatan 39-41,
FI-20100 Åbo,
Finland
Tel: +358-40 506 7676
E-post: aronnnhol@abo.fi

Sekretariat

c/o Pohjola-Nordens Ungdomsförbund
Sibeliusgatan 9 A,
FI-00250 Helsingfors,
Finland
Tel. +358-9-4542 0825
E-post: tapani.tulkki@pohjola-norden.fi

Foreningene Nordens Informasjonskontor

Nord Nu

Foreningen Norden
Malmøgade 3
DK-2100 KØBENHAVN
Ole Oxholm
Tlf: +45 35 42 63 25
Fax: +45 35 42 80 88
E-mail: nordnu@hotmail.com

Nordisk Informationskontor

Kilpisenkatu 6-8
FI - 40100 JYVÄSKYLÄ
Tlf: +358 14 615 965
Fax: +358 14 619 451
E-mail: norden@jkl.fi

Nordisk Informationskontor

Handelsesplanaden 23A
FI-65100 VASA
Christina Knookala
Tlf: +358 6 324 22 78
Fax: +358 6 324 22 70
E-mail: christina.knookala@syi.fi

Norræna Upplýsingaskrifstofan

Glerárgötu 26
IS-600 AKUREYRI
María Jónsdóttir
Tlf: +354 460 1462
Fax: +354 460 1460
E-mail: akureyri@norden.is

Nordisk Informasjonskontor

Nord-Norge
Boks 1474
NO-9506 ALTA
Magne Kveseth
Tlf: +47 78 43 41 44
Fax: +47 78 43 66 32
E-mail: nordinfo.alta@arentsnnett.no

Nordisk Informasjonskontor Sør-Norge

Postboks 77
NO-4801 ARENDAL
Unni Ramsvatn
Tlf: +47 370 259 33
Fax: +47 370 259 32
E-mail: unni@norden.no

Nordisk Informationskontor

Rådhusesplanaden 8, plan 3
SE-901 78 UMEÅ
Kirsti Abrahamsson
Tlf: +46 (0)90 16 34 75
Fax: +46 (0)90 13 47 56
E-mail: nordeninfo@umea.se

Nordisk Informationskontor

Viktoriagatan 15B
SE-411 25 GÖTEBORG
Lembit Murro
Tlf: +46 (0)31 711 5868/5867
Fax: +46 (0)31 711 58 64
E-mail: info@gbg.norden.se

Nordisk Informationskontor i

Sønderjylland

Postadr: Pb 369
DK-6330 PADBORG
Besøksadr: Norder Str. 76
DE-24939 FLENSBURG
Anette Jensen
Tlf: +49 461 14408 329
Fax: +49 461 14408 332
E-mail: aj@nordisk-info.de

Samarbeidspartnere i nærområdene

Foreningen Norden i Estland

Lai 29
EE-10133 Tallinn
Sven Lindström
Tlf: +372 640 66 26
Fax: +372 640 66 22
E-mail: slmeedik@slmeedik.ee

Foreningen Norden i Latvia

Biedriba Norden Latvija
C/o Nordisk bibliotek
Basteja bulv. 14
LV-1184 Riga
Valdis Muktupavels
Tlf: +371 9441961
E-mail: norden@norden.lv

Foreningen Norden i Litauen

Didžioji 5
LT-2001 Vilnius
Jonas Aleknavicius
Tlf: +370 5 212 22 11
Fax: +370 5 212 24 23
E-mail: j.aleknavicius@ivpk.lt

Foreningen Norden i Koltushi

188685, Leningradskaja obl.,
Vsevolozskij r-n,
Koltushskaja vol., d. Hjazelki 31
Russland
Igor G. Pavlov
Tlf/fax: +7 812 270 75422
E-mail: pigor@peterlink.ru

Akersgata 67
NO-0180 Oslo
Tlf: +47 22 11 40 60
Fax: +47 22 11 02 12
E-mail: fnf@norden.no
terje.tveito@norden.no
antra.prane@norden.no

www.fnf.norden.no